Nr. 169 (15.248). Lwów, piątek 28. lipca 1939. Rok LX.
Ч. 169 (15.248). Львів, пятниця 28. липня 1939. Рік LX.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.050
„ Банку Чеських Леґіов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно 15.00
піврічно 30.00
річно 60.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Конфіската „Діла".

Попереднє (168) число „Діла" підпало конфіскаті за (подаємо як у повідомленні городського старости) наголовок на 5-ій сторінці, який відноситься до статті про розвязання таборів Т-ва „Орли". Поліція забрала видрукований наклад, ми видали другий.

Переговори у справі готівкової позички для Польщі розбились.

ПОВОРОТ ПОЛК. КОЦА З ЛЬОНДОНУ ДО ВАРШАВИ.

ЛЬОНДОН, 26. 7. ПАТ. Англійська преса подає такі коментарі до вислідів польсько-англійських переговорів у справі позички для Польщі.

„Таймс" підкреслює: Фінансові переговори довели лише до частинного порозуміння. Сер Джон Саймон щоправда не розяснив труднощів подрібно. Одначе відомо ось що: Британський уряд міркує, що не може згодитись на домагання Польщі, щоб золото здепоновано в Льондоні на покриття щонайменше частини пропонованої позички. Польські представники заявили, що золото необхідне їм з двох причин: 1) на покриття евентуальної додаткової емісії власної валюти на інвестиційні цілі; 2) щоб уможливити швидкі закупи воєнних матеріялів в інших краях на випадок наглої потреби. Статут Польського Банку вимагає, щоб покриттям золотого було золото, а не фунти штерлінґи. При тому польська делегація висунула застереження проти домагання британського скарбу, щоб позичку виплачувано щойно за попереднім повідомленням про це Льондону.

„Фіненшіел Нюз" пише: Заява сер Джона Саймона про переговори у справі позички для Польщі не захоплює. Розмови на тему подробиць 8-міліонових експортових кредитів посуваються нормально наперед, хоч поволи. Одначе повний імпас — здається — повстав у переговорах за готівкову частину позички у висоті 5 міліонів фунтів штерлінґів та французьку частину позички у висоті 3 і пів міл. фунтів штерлінґів. Факт, що ніодного закону не можуть приняти перед літніми вакаціями парляменту не означає неминучої перешкоди, щоб до позички дійшло пізніше, бо британський банк міг би дати зачет у міжчасі. Недостача часу, щоби приняти відповідні закони, є розмірно найменшою перешкодою. ТРУДНІСТЬ В ТОМУ, ЩО ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ВОЛИТЬ ПЕРЕРВАТИ РОЗМОВИ НІЖ ПРИНЯТИ БРИТІЙСЬКІ УМОВИНИ. Всупереч деяким поголоскам польські делеґати зовсім не налягали, щоб дістати позичку у формі здепонованого золота в Льондоні. Фактично поляки висунули домагання, щоб мали право свобідно видавати позичку закордоном. Британські делеґати домагались, щоб за кожного фунта штерлінґа, виданого поза В. Британією, польський уряд видав одного фунта зі своїх ВЛАСНИХ РЕЗЕРВ ЗОЛОТА. ЦЕ ДОВЕЛО Б ДО ОПОРОЖНЕННЯ РЕЗЕРВ ЗОЛОТА В ПОЛЬСЬКІМ БАНКУ У ХВИЛИНІ, КОЛИ КОШТИ МОБІЛІЗАЦІЇ ЗБІЛЬШУЮТЬ ВЖЕ ОБІГ БАНКНОТІВ. Становище британського скарбу викликало гостре застереження в Польщі тимбільше, що з цієї причини польський уряд не може дістати готівкової позички від Франції. Спершу переговори у справі французької позички мали відбуватись окремо і французький уряд готовий був дати згадану суму до диспозиції Польщі у формі вільної валюти. Одначе британський скарб запропонував, щоб переговори відбувались спільно. Тому умовини французької та британської оферти є ідентичні. Польща втратить теж позичку 3 і пів міліона фунтів штерлінґів, що її могла дістати у противлежньому випадку. ЗАЛОМАННЯ ПЕРЕГОВОРІВ У СПРАВІ ПОЗИЧКИ МОЖЕ ПОТЯГНУТИ ЗА СОБОЮ НЕКОРИСНІ ПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ. Можливе, що це звичайний збіг обставин, що становище британського скарбу сталось більше невгнуте по розмовах сер Г. Вільсона і мін. Галсона з лир. Вольтатом, але цей факт не може залишитись без коментарів. Тому сподіймося, що до компромісу дійде в останній хвилині заки парлямент розійдеться на літні вакації. Польський уряд, що робив деякі труднощі до багатьох точок, повинен піти на якнайдальші уступки, щоб оминути заломання переговорів. Заяву сер Саймона інтерпретують — пише Фіненшіел Нюз — як признання, що переговори заломились. Одначе не виключені дальші переговори на тему якоїсь іншої форми економічної допомоги, що доведуть до дальших експортових кредитів.

ЛЬОНДОН, 26. 7. ПАТ. Предсідник польської фінансової делеґації полк. Адам Коц відїхав нині пополудні назад до Варшави. Інші члени польської фінансової делеґації залишились в Льондоні, щоб обговорити подробиці признаного Польщі кредиту у висоті 8 міліонів фунтів штерлінґів.

Спокій перед бурею.

ОСТОРОГА НОРВЕСЬКОГО МІНІСТРА.

СТОКГОЛЬМ, 26. 7. ПАТ. З Осльо повідомляють: Норвежський міністр закордонних справ проф. Кот у своїй промові, яку виголосив у Тромзе, заявив між іншим, що міжнародне положення не є нині таке напружене, ніж було три або чотири тижні тому, але може означати спокій перед бурею. Взаїмні суперечности призбирались в такій мірі, що війна можлива. Найважнішим питанням нині є проблема сили. Норвеґія повинна зробити все, щоб залишитись на боці на випадок зміряння сил, але це може виявитись труднішим ніж в 1914 р. Нова війна буде тотальна, але Норвеґія є нині краще приготована і засоблена ніж 25 років тому.

—o—

ШЕФ НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ І МІН. ҐЕБЕЛЬС ІДУТЬ ДО ІТАЛІЇ.

БЕРЛІН, 26. 7. ПАТ. Німецька військова місія з ґен. Гальдером на чолі поїде до Італії, де буде на манéврах італійської армії в долині ріки По, що будуть тревати від 1. до 9. серпня цр. Мін. Ґебельс приїде 8. серпня цр. до Венеції на відкриття кінематографічної виставки і залишиться довший час у Венеції.

Льондон і Париж фіналізують догов.р з Москвою.

ПЕРЕД ЗАЯВОЮ ЧЕМБЕРЛЕНА І ВИЇЗДОМ ВІЙСЬКОВОЇ МІСІЇ ДО МОСКВИ.

ЛЬОНДОН, 26. 7. ПАТ. Прем. Чемберлен заявив у палаті громад, що з початком чергового тижня зможе зложити заяву у справі розвитку британсько - совітських переговорів. Відповідаючи на інтерпеляцію посла Мандера і Дальтена у справі британсько - совітських переговорів прем. Чемберлен заявив, що минулої ночі вислано нові інструкції до британського амбасадора в Москві. На питання пос. Дальтена чи до Москви поїдуть старшини британської армії та маринарки, щоб навязати розмови зі штабами премієр відповів: Ми післали деякі інструкції британському амбасадорові Сідсові, але дотепер не знаємо, до чого вони довели. На питання пос. Мандера чи французький уряд задумує вислати військову місію до Москви прем. Чемберлен заявив: Не можу відповідати за французький уряд, але можу запевнити, що оба уряди найтісніше співпрацюють зі собою.

Даючи вияснення на тему британсько-японських розмов у Токіо Чемберлен заявив, що дотеперішні розмови торкались виключно процедури та ствердживання фактів.

ЛЬОНДОН, 26. 7. ПАТ. Райтер повідомляє: Найближча зустріч Молотова з амбасадорами В. Британії та Франції в Москві відбудеться в четвер.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Міродатні кола британські запевняють, що в останніх кількох днях розмови в Москві довели до доволі позитивних вислідів. Найважнішим вислідом є порозуміння у справі започаткування в найближчому часі розмов про заключення військової конвенції. При кінці чергового тижня виїде до Москви британська й одночасно французька військова місія. На чолі військової британської місії стоятиме адмірал, на чолі французької військової місії ґенерал. Прем. Чемберлен зложить в найближчий понеділок відповідну заяву по узгідненні тексту заяви з Парижем і Москвою.

ПАРИЖ, 26. 7. ПАТ. Французькі політичні кола виявляють нині великий оптимізм що до британсько - французько - совітських переговорів. Преса зближена до Ке д. Орсей не скриває свого оптимізму підкреслюючи заслуги французької дипльоматії. Одночасно зазначує, що політичне порозуміння між Парижем, Льондоном та Москвою посунулось так далеко наперед, що можна перейти до чергової фази себто до військових розмов.

Начальний дипльоматичний публіцист „Пті Парізіен" Бурже пише, що на 8 параграфів французько - британсько - совітського договору вповні порозумілись щодо 7-ох параграфів. Залишається ще останній параграф, що передбачує справу взаїмної допомоги на випадок посереднього загроження СССР. В паризьких політичних колах — пише Бурже — панує переконання, що цю трудність усунуть. Тому у вівторок відбулося між Парижем і Льондоном багато розмов. А що політичний договір — пише „Пті Парізіен — вже майже готовий, Льондон і Париж не бачать ніяких перешкод, щоб навязати переговори у справі військового порозуміння.

„Інтрансіжан" коментуючи французько-британсько - совітські переговори пише: Совітський договір матиме подвійний характер: політичний і військовий. Військовий бік буде безсумнівн консеквенцією політичного порозуміння. Тому що політичне порозуміння вже майже скінчене — природнє — пише щоденник, — що приступають до військових розмов. У цій справі слід у короткому часі сподіватись засадничих рішень від Парижа і Льондону. Ці рішення торкаються саме висилки військової місії до Москви.

—o—

В чийому інтересі?

Львів, 26. липня 1939.

(К.) Пресова дискусія на теми польсько-українських взаємин і неполадженої української справи в Польщі — має свої приливи і відпливи. Не аналізуймо в цій хвилині справи, від чого залежав напр. прилив, себто насилення дискусії. Досить, що коли воно було, воно було досі здебільша поважне, в кожному разі дискусія оберталась у площині політики. Її рівень міг невдоволювати, її засяг міг бути простенький, міг заторкувати другорядні речі. Та все-ж тон дискусії був звичайно пристойний, без інвектив, вичувалося з неї повагу проблеми, хоч не видно було її розвязки. дискутанти спорили, намагались обороновати свої погляди. Навіть коли тут і там була образа, чи лайка (напр. на тлі існування Карпатської України), навіть коли вперто повторювано твердження про український „сентимент" до німців, про нахил української політики до „германізму", то й тоді вичувалося, що це прикра „полеміка", та все ж, полеміка, а не погроза; що полеміку ведуть люди, яких погляди, хоч і штивні, однобічні і навіть примітивні, та все ж погляди і то власні, що дискутанти не є маріонетки, за якими скриваються невидні нитки і руки, лише що це власновільні оборонці якоїсь ідеї.

В останніх днях у пресовій полеміці на польсько-українські теми бачимо зміну. Трудно навіть сказати: зміну на гірше, бо її, цю зміну, словами окреслити важко. Це щось, чого досі в польсько-українських взаєминах не було. Помічуємо тут, правда, нове оживлення, нове насилення, одначе те насилення трохи відмінне від попередніх. Маємо на думці полеміку на тему українського „ґерманофільства", яку розпочав голосний уже тепер „Нурт", а продовжують її озонівський „Дзеннік Польскі" й ендецьке „Слово Народове". Властиві ініціятори цього „полемічного" оживлення дбайливо скриті, про що зрештою ми вже писали. І не їхні особи нас у цій хвилині цікавлять. Цікавить нас сама справа, ця „полеміка" у новій шаті та її ціль. У чому-ж вона відмінна від попередніх? Найкращу відповідь на це питання дає „Слово Народове". „Знаємо всі згори," — писало воно — **„що на українському відтинку треба буде на випадок военного конфлікту поважно забезпечитись"**... Тактика з цього прозорого натяку, яку хотіло б „Сл. Нар." до української справи прикласти, політики не нагадує. Хоч і вона має в політичній історії свої зразки. Пригадуємо „істінно-русских". Очевидно, навіть тактика „істінно-русских" спіралась на суспільній підготові. Такою підготовою було розбудження пристрастей, звичайно найнижчих пристрастей вулиці — під плащиком якогось „патріотичного" гасла. Ось і тепер, у хвилинах найбільшого насилення патріотизму польського громадянства, на історичному закруті його історії, коли може й рішається бути і не бути цілих народів, коли люди живуть нервами, і настроями, ось у цій хвилині підносять невідомі, скриті людці наклеп продажности української преси, підозріння залежности української політичної ідеї від чужої ворожої сили. У кожній історичній добі, в кожному громадянстві є чинники, яким нема місця в упорядкованих відносинах, які не можуть себе прожити в умовинах нормальних. Їм треба каламутної води, щоб можна в ній свою рибу ловити. Здається, подібні чинники рішили сьогодні, що на нашій території настав їх час, що вже досить розмов у рукавичках з українцями, полемік, дискусій і переконувань, словом, досить політики. Вони сказали собі, що до вирішення української проблеми треба приступити іншими методами і що ці методи треба підготовити наклепами й інвективами, конкретно: треба цю проблему не розвязувати, лише забезпечитись перед нею, треба втопити її в болоті пристрастей і взаємного оплювування. І це називається обовязок „чування над життям громадянства" („Дзеннік Польскі"), який тяжить на польській пресі...

Справді болючий, якщо не трагічний парадокс українсько-польських взаємин: у конюнктурі, для якої трудно знайти в історії української політичної думки прецеденс, бо в конюнктурі, де ніяка українська політична орієнтація неможлива, коли ніодна з европейських потуг, що підготовлюються до змагань на життя і смерть, не має українського політичного пляну — ініціятиву в цих взаєминах бере гурт людей, який думає категоріями вулиці. Обєктивно річ беручи, всяке політичне „фільство" має тепер у розвязці української справи однакові вигляди, бо ніяке „фільство" не існує. Має однакові шанси і Німеччина і Польща, бо ні одна ні друга конструктивного пляну розвязки української проблеми не видвигнула. „Політичний плян" — це не диверсія, ані просте сповнення громадянського обовязку. Може бути, що це трагедія української політичної думки, а може бути, що це її щастя, що вона вже сьогодні політичної „орієнтації" на ніяку з европейських потуг поставити не може. Наслідки покаже будучність. На кожний випадок стверджуємо безспірний факт, який підкреслюють українські відповідальні політичні чинники, що наказом української політичної рації є сьогодні не мати політичної орієнтації, не анґажуватися політично у ніякий бік, лише зберігати і розбудовувати власні сили, власну національну субстанцію. **Чи саме такий момент не є найкращий для польської конструктивної політичної концепції у відношенні до української проблеми?** Чи саме сьогоднішня пора надається на те, щоб українську пресу обвинувачувати у чужій залежности і зводити українську проблему до проблеми чужої агентури? Чи перед загрозою всесвітньої заверюхи найсуттєвішою справою української проблеми в Польщі є справа львівських служниць, челядницьких майстрів і — що найвище — кредитів для українських фінансових установ?

Обєктивно стверджуємо, що в дискусії над цією найновішою концепцією розвязки української проблеми в Польщі, концепцією à ля „Нурт", велика частина поважної польської преси участи не бере. Та проте, чи ця її мовчанка не забагнює далі і без того забагнених відносин? Не наша річ повчати польську пресу, яке її завдання на українсько-польському політичному відтинку в сучасну пору. Все-ж, думаємо, що наш обовязок у такій поважній ситуації запитати поважні чинники польського громадянства: в чийому інтересі цькувати тепер одну частину громадянства на другу?

З польської преси.

Українські ячейки у Словаччині.

Коли вірити „Ґоньцові Варшавскому" (з 26. VII.), то

„з Братислави наспіли до Будапешту повідомлення про відновлення української акції.

В половині березня — читаємо в „Ґоньцу Варшавскому" шеф уряду Карпатської України, Волошин, улягаючи натискові (?) свого міністра Ревая, що тоді перебував у Берліні та був фактичним виконавцем берлінських інструкцій, а також підлягав інспіраціям німецького консуля в Хусті — проголосив незалежність Карпатської України. Недовго забавлявся незалежністю, бо січовиків перетеребив і ґен. Прхаля і мадяри, що тоді вмашерували. О. Волошин втік до Румунії, звідси до Білгороду та Загребу, а пізніше перебрався до Відня.

Тимчасом у Братиславі осів Ревай, що далі веде українську пропаганду. Винайняв в одному з готелів (Блага) чотири кімнати, оснував там бюро і урядує, цікавлячись в першу чергу січовиками, яких є чимало у Братиславі та мають свої мешкальні оселедки. Звідси Ревай висилає їх на схід. Час до часу перебуває у Братиславві також о. Волошин.

Очевидно — акція Ревая не самостійна. Зрештою звідки може він черпати фонди на утримання і своєї канцелярії і на підмогу акції січовиків — питає „Гонец Варшавскі"? — Така акція не може теж відбуватися без відома офіціяльних чинників, зокрема німецьких. Та до чого ця німецька (?) акція змагає, важко покищо вгадати. Найімовірніше Берлін хотів би мати в резерві, на кожний випадок когорти січовиків, яких можна б ужити до всього".

На нашу думку не знати напевно, наскільки це повідомлення „Ґоньца Варшавського" щодо акції міністра Ю. Ревая у Братиславі основане на фактичному матеріялі, а наскільки вифантазуване в Будапешті.

—о—

Війна... аж по лінію Бугу.

Браке, близький співробітник провідника гітлерівської молоді Бальдура фон Шіраха, виголосив перед кількома днями промову до німецької молоді в Кельні, яку — як це подає **„Іл. Курер Цодзенни"** з 27. VII. — німецька преса принесла під наголовком: „Рішення впаде на Сході".

Бесідник заявив, що у хвилині вибуху війни німецька армія **не затримається на Ґданську і Познані, але машеруватиме аж по лінію** Бугу. Майбутній **союз держав,** що його Німеччина створить по війні, охоплюватиме по плянам Гітлера крім чехів ще **багато інших народів. Одинокою запорою цим плянам є Польща**

Накресливши плян майбутніх завоювань і **анексії Литви, Латвії, Естонії, частини Мадярщини і Румунії, а також Польщі аж по Буг,** бесідник ствердив, що німецький нарід у майбутньому німецькому Райху **не буде в більшости** і тому німецька молодь мусить виробити в собі багато прикмет, щоб у будучності зуміла бути **твердою елітою нової німецької імперії.**

„І. К. Ц." називає промову Браке маячінням у гарячці, якого треба було для злагіднення настроїв серед німецьких студентів у звязку з їхніми працями на жнивах

Боротьба за невтральність Злучених Держав Півн. Америки.

Варшавський „Час" журливо обговорює невдачу президента Рузвельта в американському конгресі.

„Ціла европейська опінія з напругою слідкувала — твердить „Час" — за боротьбою президента Рузвельта з конґресом у справі ревізії закону про невтральність. Ухвалення цього закону означало б санкціонування конґресом політики, яка мирними засобами підтримувала б становище західних демократій проти осі „Рим—Берлін". **Рузвельт програв боротьбу.** Конґрес не перевів ревізії закону про невтральність в часі теперішньої сесії так, що ця справа може бути полагоджена щойно в січні 1940 року. Боротьба була гостра. Президент Злучених Держав заанґажував цілий свій авторитет. Та проте становище американського сенату лишилося незрушимим. Нічого не помогло скликання до Білого Дому конференції з участю представників опозиції, в часі якої і сам Рузвельт і державний секретар Гул намагалися їх переконати. Конференція покінчилася фяском. Президент мусів зректися форсувати ревізію ще в часі біжучої сесії".

До цих міркувань „Часу" находимо в **„Курієрі Віленьскім"** (з 25. VII.) ось яку заввагу:

„Англійці, французи, скандинавці, поляки жиди, чехи, південні славяни та їхні друзі становлять більшість виборців до конгресу. Про становище Злучених Держав Північної Америки яких 20 років нема ще страху".

„Сучасний стан української справи“.

Становище Польської Соціялістичної Партії та її органів до української справи ніколи не визначалося ясністю. Але більшого баламуцтва, як те, яке варшавський **„Дзеннік Людови“** (з 26. VII.) продукує під повищим наголовком, важко мабуть знайти:

„Ми займались тут нераз — пише „Дзеннік Людови“ — так важною українською справою в Польщі. Ми повинні слідкувати за нею з найбільшим зацікавленням, тимбільше, що у внутрішніх відносинах в українській суспільности тепер відбуваються глибокі переміни.

„Національна Політика“, орґан УНД-а, характеризуючи стан української справи, завважує, що у висліді польської політики знову знайшла пригожий ґрунт крайно націоналістична українська орґанізація, що виступає під назвою ОУН.

„Якщо йде про міжнародне значіння української справи, орґан УНДО оцінює його без песимізму, міркуючи, що підваження версайського договору і добрі відносини між Німеччиною та Совітами усунуло чинники, що заморожували українську справу в міжнародньому значінні.

Так кажуть українці; чи істнує окреслена польська політика в українській справі, чи маємо вирішний погляд на причини й наслідки боротьби українського націоналізму, все вказує, що на тому важному відтинку польська політика не має вирішеної буссолі“.

Останній уступ, який має бути коментарем до думок „Національної Політики“ і який має визначити становище „Дзенніка Людового“ до української справи — дивовижний злiпок неважних фраз. А при тому той самий же „Дзеннік Людови“ відзначує українську справу як „важний відтинок польської політики“...

ДЕЩО З ЖИТТЯ ВОЛИНІ.

НОВІ КОСТЕЛИ Й КАПЛИЦІ.

Війна залишила в тій частині Волині, яка ввійшла у склад польської держави, 58 римо-католицьких парохій. До 1925 р. вважали цей стан за нормальний. Але вже в згаданому році, отже майже напередодні травневого перевороту, почалася акція за збільшенням істнуючого польського стану посідання і так за 14 років відкрито 88 нових римо-катол. парохій на Волині.

За тих 14 років побудовано 52 костели і 22 каплиці. Все це сталося майже цілковито за часів панування воєводи Г. Юзевського. Отже ненависть до нього ендеків годі зрозуміти.

Але збільшення числа римо-кат. парохій на 150 відс. та числа костелів разом із каплицями на 127 відс. не заводольняє римо-католицьких церковних і національних (головно „ревіндикаційних“) діячів. Як довідуємось із брошури, що її видала луцька єпископська курія під назвою: „Проекти відкриття нових парохій“, уважають за конечне в найближчому часі: 1) відкрити ще 43 парохії (разом було б 189) і збудувати в них костели, 2) збудувати ще 21 костелів і 111 каплиць у трьох парохіях, які вже істнують, 3) відремонтувати 20 костелів, 4) закінчити будову 28 костелів.

Далі вважають за необхідне ввести етати двох мандрівних викладачів релігії, які відвідували б ті народні школи, в яких число учнів римо-католиків дуже мале. Властиво були б це летні, незвязані з парохіями духовні „ревіндикатори“.

НА ВОЛИНІ ЗАБРАКЛО ПОЛІЩУКІВ.

Польська преса звернула увагу на одно цікаве економічне (якщо в ньому нема політик явище:-дуже малий приплив у цьому році на Волинь — на жнива — робітників із Полісся. Попередніми роками пароплави не вистачали довозити до Луцька поліських хлопців і дівчат (рідко старших людей), що не завжди знаходили працедавців. Беріг Стира був свого роду біржею, на якій продавали--купували поліського робітника представникам панських дворів, іноді „грубшим“ осадникам і заможнімим селянам.

У цьому році картина зовсім змінилася: в середущу й південну Волинь прибуло так мало поліських селян, що на вулицях міст та містечок і не помітили їх. Зате на „біржі“ працедавці розривають тих, що якось заблукалися сюди.

Щож це таке сталося? Невже враз знайшлося на Поліссі стільки праці, що поліщуки не мають потреби мандрувати на Волинь?

На це питання нізвідки відповіді нема. Польська преса кінчає замітки про ці явища таємничим знаком запиту.

А проте вже дещо виясняються. Ще в ч. 105 „Діла“ ми інформували, що з Кременеччини (де найбільше потрібно сезонових робітників — С. С.) висилають до Латвії 500 робітників. Припускають, що з Полісся спрямовано на північ цілі маси сезонових робітників (а може й на захід). Переказують, що деякі приватні діячі й опікуни Полісся теж прислужились цьому явищу: всякими способами стримувати поліщуків від подорожі на Волинь, щоб там не заражувались українським духом. Так кажуть.

Цікаво, що в тому самому часі у районі Олькуша, Піліци й інших міст вербують для Волині сезонових безробітних.

Може ця заміна на Волині поліщуків робітниками з Келеччини та інших земель видається декому й мудрою, лише не волинським дідичам та іншим господарям. Бо поліщука ніхто не може замінити. Це двоногий верблюд, який у найгіршу спеку і майже в голоді може без перерви працювати дванацять годин. Трьох олькушан не зробить за день того що зробить один поліщук.

А крім цього поліщук працює майже задурно: за харч і 20 пудів збіжа (к. 3 метрів) за сезон. Скориставши з того, що поліщуків забракло, інші робітники піднесли платню на 50 відс. даючи за це праці втроє менше.

Отже не можна дивуватися, що польські дідичі на Волині і навіть грубші осадники „благословлять“ тих, що якимсь способом стримали поліщуків і накинули інших робітників, не зовсім „тихим“ і добрим словом.

Бо — політика політикою, а кишеня — кишенею!

ЦИГАНАМ УВІРВАЛАСЯ ВОЛЯ.

Волинь: для циганів — благословенна країна. Тут можна „не сіяти, не жати“ а легко й багато збирати. Особливо в українських селян. А як вони збирають, усім відомо: одні ворожать чи просто зуби заговорюють, а інші хату обчищують...

Правда, Волинь має буцім то й осілих циган (кількадесять родин), що мають право називатися волинняками. І тим більше, що дехто з них аж занадто нагадує славянську расу: шатини чи шатинки (очі блакитні), шкіра біла, носи — справжні волинські. Але навіть ця славянська подібність (невідомо, з чиєї вини) не стримує наших співгромадян-циган від споконвічного промислу — збирання, де не сіяв.

І через те, що цей „промисл“ особливо дошкулював волинякам в останніх часах, влада заборонила циганам мандрувати.

Тепер у містах не побачите їх. За містами чи селами — таксамо.

Зате гірка доля настала для ріжних Ганусь, Марусь та Горпинок: хто їм тепер поворожить? Може для кого це сміх, а для них — справжня драма.

ДЖ. О. КЕРВУД. 24

Герої золотої тундри.

ПОВІСТЬ

Переклала Ольга Сліпа.

Вона нагло звернула на нього палкі очі.

— Ви і ваші підозріння і ваша брутальність, — говорила вона трохи тремтячим голосом, стоячи випростована на ввесь ріст перед ним. — Я не хотіла вам цього казати, пане Гольт. Але ви дали мені нагоду і може це вам зробить добре — післязавтра. Я прийшла до вас, бо я по дурному, хибно вас оцінила. Я думала, що ви такі інакші — як ті ваші гори. Я рішилася на велику ставку і я поставила вас на педесталь як чесного і безбоязкого, що вірить у всі добрі речі, доки вони не покажуться злими — і я програла. Я страшенно помилялася. Ваші перші гадки про мене, коли я прийшла до вашої кабіни, то були підозріння. Ви були лихі і ви боялися. Так, ви боялися, що може статися щось до чого ви не хотіли допустити. Ви майже думали, що я нечесна. І ви вірили, що я брехунка і сказали мені це. Це було несправедливо, пане Гольт. Бо були речі, яких я не могла вам пояснити, але я сказала вам, що Рослeнд знає. Я не затаїла всього. І я надіялася, що ваш характер досить великосердний, щоб не думати, що я зневажаю вас своєю приязню, хоч я і прийшла до вашої кабіни. Ох, я мала ще стільки потрібної віри в себе, що я не подумала, що мене візьмуть за нечесну і брехливу!

— Господи! — скрикнув він. — Вислухайте мене, панно Стендіш...

Та вона пішла так скоро, що його відрух, щоб її дігнати, був даремний і вона впоїшла крізь двері, ще заки він її досягнув. Він іще закликав її по імені, та чув лише скорий відгомін її кроків, якби вона бігла. Він лишився сам, кров в ньому застигла, пястуки затиснулися в темряві, а лице зблідло таксамо як лице дівчини. Слова її приголомшили його і занімили. Він бачив себе обдертим з усього доброго, таким за якого вона його вважала і та свідомість наповнила його острахом. Алеж вона не мала рації! Він ішов лише за здоровим розумом.

Під впливом тих почувань він пустився в напрямі її кабіни з твердою постановою змінити її неправдивий осуд про себе. Не було видно світла поза її дверима. Коли він застукав — ніхто не відповів зсередини. Він почекав і постукав знов наслухуючи якогось звуку чи руху. А кожна хвилина чекання успокоювала його та приводила до нормального стану. Він був наполовину рад, що двері не відчинилися. Він вірив, що дівчина є в кабіні, та що вона без сумніву прийме сам факт його приходу за оправдання.

Коли він вернувся до своєї кабіни, у душі щораз більше протестував проти того відемного враження, яке вона мала на підставі його поведінки. Він не мав спокою, хоч сам на цілу справу зовсім інакше дивився. Її ясні очі, її чудові коси, її гордовитість і відвага з якими вона його зустрічала — були заєдно перед його очима. Йому щораз приходила на гадку та картина, коли вона стояла під його дверима, зі сльозами як діяманти. Щось вихопилося йому, щось, чого він не міг зрозуміти. І вона робила його відповідальним за те.

Розмова у сальоні для курців не займала його того вечора. Джезбендовий концерт фортепіяну і смичкової музики в сальоні до забави надоїдав йому, на танці він дивився похмуро, що хтось аж зробив заввагу з цього приводу. Він бачив Рослeнда, як той витанцьовував, обнявши гарну, молоду білявку. Дівчина дивилася з усміхом Рослендові в очі, і без ніякого збентеження сперлася на його плече. Рослeнд тулив лице до її пушистого волосся і так вони оберталися. Неприємна думка про знайомість Рослeнда з Марією Стендіш мигнула Алянові в голові і він відвернувшися, покинув танці та зійшов на долішній поклад. Індіяни з племени Тлінкіт позаслонювалися завісами з коців, а з тиші він зробив висновок, що вони вже спали. Вечір йому довжився і він пішов вкінці до своєї кабіни, щоб щось прочитати. По хвилині читання він почав задумуватися, чи то він сам такий дурний, чи може то зміст книжки. Кудись ділася та приємність, яку він відчував завсіди при читанні того письменника. Не було надхнення. Слова були мертві. Навіть тютюн у його люльці не був такий як звичайно і він сягнув по папіроску і вибрав іншу книжку. Вислід був той самий. Його мозок не працював і папіроска йому не смакувала.

Він чув, що зводить боротьбу з чимось новим, навіть коли він підсвідомо сам себе обріхував. І він вперто постановляв побороти те „щось“. Це була боротьба немовби поміж ним і Марією Стендіш. Він роздягнувся взяв на себе халат і капці та змагався з почуванням, що домагалися належного місця. Сказав собі, що він дурень, але і від того запевнення не було йому ліпше.

Поклався до ліжка, сперся на подушку і силкувався читати. В 10-ій годині музика і танці затихли, і тиша залягла корабель. Він вернувся до своєї першої книжки. Його давнє вдоволення при лектурі почало поволі вер-

ЛАТИНСЬКИЙ ЄПИСКОП У ПОЧАЇВСЬКІЙ ЛАВРІ.

В ч. 157 „Діла“ у статті про те, як „Малому Дзенніковї“ спішиться „ревіндикувати“ почаївську Лавру, було сказано про „безпідставні підстави“ до подібних зазіхань. Не можемо твердити, чи у звязку з цими плянами чи ні, але факт фактом, що Почаївську Лавру почали відвідувати не лише світські римо-католики, не лише звичайні ксьондзи, але вже й вищі латинські церковні достойники.

Отак у першій половині липня шлеський римо-католицький епископ Станіслав Адамський відвідав усі історично-національні українські твердині Волині: Остріг, Межиріч, Вишневець і нарешті Кремянець та Почаїв. Єпископ Адамський відвідав Почаївську Лавру в супроводі куратора кремянецького ліцею інж. Чарнецького.

Пишучи про ці відвідини Почаївської Лаври епископом Адамським, „Жиціе Католіцке“ (ч. 30), орган луцького р.-кат. епископа, гостем якого був епископ Адамський, каже, що він відвідав „колись католицький монастир оо. Василіян“.

На Волині всяко говориться, особливо, коли йде про „ревіндикацію“ когось чи чогось. І всеж — хто-то, а „Жиціе Катол.“ повинно б висловлюватися якось більш по християнськи, без тенденційних промовчувань, без хитромудрої гри слів.

Адже усім добре відомо, що Почаївська Лавра — це не „онґісь кляштор католіцкі оо. Базиліянуф“, а спочатку український православний монастир, потім український уніятський (греко-католицький монастир) оо. Василіян, а сьогодні знову український православний монастир (Лавра).

Прикро вражає ця дуже прозоро-ревіндикаційна гра слів у духовнім часописі, що підсказує польському латинському населенню Волині фальшиву думку, буцім то Почаївська Лавра — це „онґісь польський латинський монастир, значить — „ревіндикуй“ його!

В якому характері еп. Адамський відвідав Почаївську Лавру — чи як богомолець до Пречистої Діви Марії в її чудотворнім почаївськім образі, чи як турист, що оглядає цікаві памятки старовини, нам не відомо.

ЩЕ ОДНО „ПШИСПОСОБЕНЕ“.

Тяжка нині доля тих, що родяться на світ. Кожний — хоче чи не хоче — мусить бути вундеркіндом. Ледви перестав рачкувати, як уже сиплються на нього всякі „пшиспособеня“. Але такого, яке ось недавно прийшло, не сподівалися волиняки навіть з найбільш розвиненою уявою, хоч назагал фантазувати вони вміють неабияк! Прийшло **„пшиспособене ревіндикаційне“**. Діти-місіонарі! Діти-апостоли.

На Волині, як видно, все можливе. Волинь це країна більших можливостей, ніж якась там Америка. З біблії знаємо, що в Палестині промовила за ввесь час одна лише Валаамова ослиця. В нас говорять тисячі і ніхто не дивується. То чого-ж дивуватися дитячому „пшиспособеню ревіндикаційному“?

Про це „пшиспособене“ читаємо на 480-ій стороні ч. 30 дуже поважного орґану луцького римо-катол. епископа „Жиціе Католіцке“ таке: „Відділ молоді. Як буду переконувати поляка(!) православного віроісповідання, що повинен прийняти католицьку віру. Конкурсова праця К. С. М. М., відзначена пятою нагородою“.

І ось той молодий „ревіндиктор“ із Катол. Союзу Мужеської Молоді (К. С. М. М.), добре утерши собі носа і почухавшися за вухом, оповідає в белетристичній формі, як він буде апостольствувати.

Не будемо тут переповідати той хлопячий „ревіндикаційний“ твір, що грішить усіма гріхами не лише незнайства (психольоґії, історії, розламу церкви), але й безпардонністю, вдиранням у чужі хати, в чуже життя, в чужу душу. А до того ще — послуговується фальшивими арґументами.

Можна уявити собі, в що обернулось би життя українського населення Волині, коли б отакі безвусі „ревіндикатори“ розлізлися по селянських хатах.

Чи уявляє собі редакція „Ж. К.“, яку вони шкоду зробили б передовсім — латинству? А врештою, чи не сталось би щось гіршого?

Пощо-ж пхати молодь туди, де їй не місце?

С. С.

З Карпатської України.

ПРЕМІЄР ТЕЛЄКІ В УЖГОРОДІ.

В понеділок, 24. ц. м., після полудня приїхав до Ужгороду, вертаючись з інспекції Верховини, мадярський премієр міністрів ґраф П. Телєкі. Привитати мадярського достойника жандарми допустили також двох відомих мадяро-руснаків: Ю. Марину та М. Демка.

Тої самої днини ввечір відбулося в ужгородській урядовій палаті прийняття церковних, громадянських та політичних достойників бароном Телекієм. Було чимало урядовців мадярів, зявились „карпаторусинські“ посли до будапештенського сойму, епископ Стойка, канонік Ільницький та польський консуль в Ужгороді Щеньовський. Впадало в очі всіх присутніх, що ґр. Телєкі найдовше розмовляв з каноніком Ільницьким та консулем Річипосполитої Щеньовським. Вечором під командою Пішти Фенцика примашерувало перед лице самого премієра кількадесять карпато-русинсько-русских бурсаків, які грімко відспівали „Многая літа“. Та премієр скоро відправив хористів, бо в передпокоях чекали вже ріжні делеґації жидів та циганів, якісь нібито представники робітництва та делеґати ужгородських... атлетів. Державне свято закінчилось пиром під голим небом на плятформі ужгородського замку, де вино лилось цілими потоками...

Премієр Телєкі виїхав з ужгороду до Будапешту пізно в ночі, обіцявши при прощанні, що „краща доля Карпатської Країни тепер забезпечена“.

Анонімовий зїзд клеймить українське духовенство.

Громадянська праця українського духовенства нераз і не два була причиною гострих атак польської преси, яка у відношенні до українського духовенства стоїть на становищі, що воно не повинно займатися ніякою іншою працею поза працею в церкві. Цього домагається теж і львівський кореспондент варшавської **„Ґазети Польскої“** п. С. М., який у статті п. н. „Голос пересторги“ (ч. 205 з 26-го липня ц. р.) виступив з закидом, що українські священики не тільки займаються політикою, але й входять у тісні звязки з „українськими екстремістами (зпід знаку п. Палієва) (!), чого доказом є те, що на останніх загальних зборах „Просвіти“ святоюрського каноніка висунули на провідника товариства, якого штаб опанували українські „фашисти“ й „тоталісти“. Для підтримки своїх закидів п. С. М. покликується на еп. Хомишина.

„Не треба зрештою щойно п. Палієва та його орґанів, щоб заспокоїти цікавість публичної опінії у справі політичного характеру ролі, що її виконує греко-католицьке духовенство. Без порівняння більш міродатний від тих чинників авторитет то станиславівський епископ Григорій Хомишин, у численних пастирських листах та в окремій публікації (що у свому часі була обговорена в „Ґазеті Польскій“) від ряду літ значну частину своїх зусиль присвячує насвітлюванню та пятнуванню тієї ролі з церковно-релігійного становища. Закиди, які епископ-українець робить священикам-українцям, загально відомі. Факти, які в своїх енунціяціях станиславівський епископ назбирав, стверджують понад усякий сумнів, що значний — кажучи оглядно — відлам греко-католицького духовенства вже віддавна переніс точку ваги своєї праці з релігійно-церковної ділянки на політичну діяльність, що визначається крайньою націоналістичною демаґоґією. „Священик мусить бути священиком“ — закликає опамятатися українських священиків епископ Хомишин, коли в дійсности — мусіть це з жалем ствердити — став він ніким неконтрольованим аґентом конспіраційної мафії і звичайним політичним аґітатором, для якого ряса є тільки глейтом, який влекшує безкарне поширювання ворожих суспільному і державному порядкові диверсій серед баламучених мас населення“.

П. С. М. підкреслює, що і польське громадянство і польська влада „орієнтуються всесторонньо в ролі „місії“, яку на тих землях виконує більшість священиків-українців, а доказом цього мають служити „лічне процеси витачане ксенжом грецко-католіцкім за украінізоване назвіск польскіх“. Цікаво! Після такого закиду, що українське духовенство „поширює ворожі суспільному і державному порядкові диверсії“ п. С. М. знайшов аж процеси за „українізацію польських прізвищ“. Чи не краще було здобутися на сильніші докази та навести присуди українських священиків за оті „ворожі суспільному і державному порядкові диверсії“, бо хіба не може бути, щоб влада пускала такі „диверсії“ плазом. Але шановний професор С. М. нічого подібного не навів, тобто хоче, щоб читачі вірили „ін верба маґістрі“, що українське духовенство „вивротове“, „екстремістичне“ і т. д. А коли нема доказів на оті „диверсії“, то виходить, що п. С. М. і йому подібні роблять українському духовенству закиди за діяльність, за яку недавно вся польська преса без винятку прославляла покійного о. Доманського, провідника поляків у Німеччині. Всі оті жахливі „диверсії“, які — як каже п. С. М. „поширює“ українське духовенство, зводяться таким чином до патріотизму наших священиків і до їх громадянської діяльности. Словом: в українських священиків є зле і злочинне те, за що польських священиків називають національними діячами („дзялач народови“) і патріотами. Як завжди — дві мірки.

Отже п. С. М. та йому подібні хотіли б щоб українські священики припинили свою національну працю, щоб замкнулися в церкві. Ясна річ, карати за ту діяльність і так відстрашувати священиків від неї — якось незручно, тому треба шукати всяких претекстів, які звичайно знаходяться. Але найкраще було б, якби проти такої діяльности виступили самі українці, чи ще краще українські священики.

„Але важко оманюватися, щоб оздоровлення цих хоробливих відносин могло перевести виключне й одностороннє пристосовування адміністраційно-судових розпорядків. Не треба теж переціновувати апостольської акції епископа Хомишина, що не має опертя і підтримки чинників, які рішають сьогодні про шляхи і цілі церковно-релігійної політики на львівській святоюрській горі. Це оздоровлення, якщо воно має бути органічне й суттєве, повинно прийти з середини так, що створився б достаточно сильний і динамічний осередок реакції проти дотеперішнього стану речей серед самого греко-католицького духовенства“.

Професор С. М. знайшов такий „динамічний осередок“. Його першим ступнем має бути:

„Відбутий у першій половині липня — на жаль проти волі греко-католицького епископату — скромний чисельно зїзд цивільного

татись. Наново закурив папіроску та курив її з приємністю. Немов з віддалі доходило до нього корабельне видзвонювання годин, 11. години, потім пів до 12-ої, потім півночі. Задруковані сторінки ставали невиразні, він зазначив місце у книжці, поклав книжку на столі і позіхнув сонний. Мабуть уже близько Кордова. Він чув, що корабель звільняє темпо та що гомін машин злагіднів. Мабуть корабель минув Ріг Святого Іллі і наближувався до берега.

Нараз він почув пронизливий жіночий вереск. Несамовитий крик страху, невимовної муки — і ще чогось, що аж зморозило кров у його жилах, коли він зіскочив зі свого ліжка. Крик роздався двічі, за другим разом закінчився жіночим риданням і захриплим криком якогось мужчини. Тупіт людських ніг у бігу пролетів мимо його вікна. Алян почув ще один крик, а потім голос команди. Він не міг розріжнити поодиноких слів, але здавалося, що сам корабель почув те все. Прийшла наглa тиша машин у безруху, вслід за тим жахливий удар завернених машин і голосний алярм дзвона, що скликував поготівля залоги рятівних човнів.

Алян стояв проти дверей своєї кабіни. Він знав, що сталося. Хтось скочив у море. І в тому моменті все життя і вся сила покинула його тіло, бо бліде лице Марії Стендіш немов виринуло в тій хвилині перед ним, якби вона своїм спокійним голосом казала йому: „Ось це той другий спосіб.“ Лице його побліділо, він схопив свій халат, розкинув настіж двері і побіг слабо освітленим коридором.

(Далі буде).

і військового духовенства того обряду, своїм ходом і своїми ухвалами доказав, що у рядах того ду:`венства всеж будиться і тліє згадане вгорі почуття відповідальности і змагання до морального відродження Церкви".

„Цей зїзд звязаний — пише п. С. М. — з роковинами 500-ліття Фльорентійської Унії, піддав подрібній аналізі адміністраційну, персональну, виховну й господарську політику, що її веде греко-католицька церковна влада у львівській та перемиській дієцезії (!). Запроестував рішуче проти зловживання святощів і культу греко-католицької Церкви і Католицької Акції до партійно політичних цілей. Злемаскував виховну систему в духовних семинаріях греко-католицького обряду, що не має нічого спільного з цілями релігії і виразно вказав на „загрозливий стан анархізації", викликаний з одного боку постійною недугою митрополита, з другого політикою гурта „невідповідних співробітників" архиепископа Шептицького. Зїзд підкреслив, що „деякі духовні-українці мусять вибрати між польською державною льояльністю, чесною службою католицькій Церкві і власному народові і безцеремоніяльним вислуговуванням ворогам християнства і культури".

Очевидна річ, що на тому зїзді — як пише п. С. М. промовці підкреслювали, що на терені Церкви крутяться „законспіровані диверсанти", „вивротовці", чужі аґенти і т. д. і т. д. А вкінці зїзд заявив, що „почне рішучу боротьбу зі злом, що нищить нашу католицьку віру і нашу Церкву". Тільки п. С. М. про цей цікавий зїзд. Але не подав п. С. М. де саме той зїзд відбувся, хто на ньому був і закрив навіть дискретно те, що написала була свого часу преса, що ініціятором і провідником того зїзду був... о. Ільків. Досить!

ПЕРЕД РЕКОНСТРУКЦІЄЮ ЕСПАНСЬКОГО УРЯДУ.

МАДРИД. Авас. У найближчому часі треба сподіватися реконструкції еспанського уряду. На недавньому засіданні уряду обговорювали ту справу, тому по засіданні сподівались офіційного комунікату, та він не появився. Рішення треба сподіватися на черговому засіданні ради міністрів.

—o—

РАТИФІКАЦІЯ ПОЛЬСЬКО-ФІНЛЯНДСЬКОГО МИТНОГО ПРОТОКОЛУ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, ПАТ. Міністр закордонних справ Фінляндії обмінявся з польським послом ратифікаційними документами, що торкаються додаткового протоколу у справі мит на фінляндський сир.

—o—

ПОВСТАННЯ В МЕКСИКУ.

НЮ-ЙОРК, 26. 7. ПАТ. Кореспондент „Ню-Йорк Таймс"-у повідомляє з Мексику про вибух повстання в Іраквато, стейту Ґуана Хуато. Повстанці з шефом місцевої поліції забарикадувались у будинку поліції, що його окружило військо.

У 74-ті роковини уродин Митрополита.

В суботу 29. липня ц. р. припадають **74-і роковини уродин** Нашого Високодостойного **Архипастиря Митрополита Кир Андрея.**

В неділю 30. липня ц. р. по всіх місцевостях АЄпархії відправиться торжественна Безкровна Жертва в намірені **Шановного Ювилята.**

При кінці Служби Божої слід відспівати пісню „Тебе Бога хвалим".

Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріяту.

У Львові, дня 25. VII. 1939.

† Никита, Єпископ Патарський,
Ген. Вікарій.

—o—

Чи можна забезпечити гроші?

Гроші, як найвигідніший засіб міри й виміни господарських вартостей, у сучасному господарстві **необхідні.** Спроби обійтись без грошей виглядали би так само, як спроби заступити залізницю чи автомобіль деревляним возом, а електричне світло свічкою. Можливість такої „заміни" очевидно майже виключена, бо воно страшенне спримітизувало б й утруднило б нинішне живе й розвинене господарське життя.

Побіч фукції засобу виміни господарських вартостей, гроші виконують також дуже важну функцію **зберігача** цих вартостей. На цій функції що в реальному житті має величанське значіння, основане ціле модерне **кредитове господарство,** а це останне спирається **на ощадностевому процесі** всіх тих у господарстві чинних людей, що частину своїх доходів відкладають як ощадність на будучі часи.

Спокійне і постійне відкладання частини доходів на ощадність вимагає, щоб гроші мали постійно **незмінну вартість,** бо ніхто не матиме охоти сьогодні відкладати частину дійсних і означених вартостей, коли не знатиме, яку дійсну вартість матимуть ощадности **завтра.** Це зовсім природне міркування людини, що працює і думає не тільки на один день.

Вартість гроша означується його **купною силою,** тобто мірою реальних вартостей, що їх за дану одиницю грошей дістанемо не тільки сьогодні, але й завтра, за рік, за два, чи за десять років. Коли б була змога втримати купну силу гроша у незміненому стані, то ціла справа забезпечення вартости людських ощадностей що прибрали форму банкових вкладів, була б поладнана й запевнена. Втримати купну силу гроша у незміненому стані, це найбільша трудність, яка завсіди стояла і завсіди стоятиме перед цілим грошевим уладженням і перед практичними керманичами цього уладження. Гріш саме є на те, щоб бути **мірником** вартостей, але ціла річ в тому, що вартість зовсім не така сама справа, як напр. довжина, вага, чи ширина якоїнебудь речі. Вартість, а за нею потім і ціна, це дуже складна функція субєктивної оцінки самої людини, яка підходить до всього з погляду **своїх** потреб, які треба заспокоїти. А що людські потреби дуже неоднакові і дуже змінні, то годі дивуватись, що оцінка вартостей предметів, які мають заспокоювати людську потребу, досить часто зміняється, а з цим мусить також змінятись вартість грошей, що є засобом виміни тих предметів, які мають заспокоювати людську потребу.

Це проблеми досить складні і їм треба глибше приглядатись, щоб розуміти, **що можна від грошей вимагати, а чого вони не всилі виконати.**

Гроші — це практична людська установа, яка має виконувати певну господарську функцію. А що всякі людські уладження ніколи не є бездоганні, то й грошеве уладження не може бути аж таке добре, щоби забезпечувало незмінність вартости річей, що їх люди потребують в житті, але в ріжних часах і обставинах неоднаково цінять.

Цих кілька теоретичних завваг треба памятати, коли розглядаємо питання, як забезпечити вартість грошей і грошевих капіталів, що у формі ощадностевих вкладів за посередництвом банків працюють у господарстві.

Пошуканка за тривкою забезпекою вартости гроша й ощадностей така для нас зрозуміла, що її доцільність ми признаємо згори, а всім зацікавленим у цій справі допоможемо розглянутись у цій нелегкій та досить складній матерії, щоби врешті вони почали орієнтуватись, як дати собі раду зі збереженням вартости грошевого надбання, яке мають у себе чи в банку.

Ціле господарське життя, в тому й усі власники грошевих капіталів дуже зацікавлені в тому, щоб не відбувались **ніякі експерименти з валютою,** зокрема, щоб валюта не ставала інструментом такої чи іншої господарської політики, тільки залишилась у стані стабілізації і виказувала постійно незмінену вартість у відношенні до золота.

Ця справа залежить від розвитку господарських відносин в державі й у світі, бо коли господарський стан загально буде поправлятись, то меншатиме небезпека, що валюту зроблять засобом поправи господарства, і вона затримає свою теперішню вартість.

Не знаємо, як буде розвиватись державне і світове господарство, бо не знаємо чи буде у світі спокій, але з чималою певністю треба приняти, що в атмосфері політичного спокою господарство мусить поправлятись, а разом з тим буде добре функціонувати стабілізована валюта. На той випадок власники грошевих капіталів можуть спокійно далі працювати і нагромаджувати щораз то більші суми на бажаних вкладках, бо ніякої загрози для них не буде. Такого розвитку справ бажають собі не тільки вкладачі, але й самі банки, які чи не найбільше зацікавлені в тому, щоби гріш, вклади і кредити зберегли свою первісну й незмінену вартість.

В атмосфері політичного спокою і господарського ладу та успіху, банки ґарантують вкладачам повну виплатність вкладів, хосенне та здорове їх використовування у своєму обороті і пристойну відсоткову винагороду за їх уживання.

Для власників грошевих капіталів, що не мають змоги, охоти чи вміння уживати своїх грошей безпосередньо в господарській чинности, найкращою забезпекою не тільки грошей, але й доходу з них є вклад у солідному, рідному банку.

Тут є ще та вигода, що у випадку потреби гроші можна негайно дістати. Це дуже важна справа для тих, що щадять та складають собі гроші на якусь ціль і вибирають їх тоді, коли є відповідна сума і є змога бажану ціль осягнути.

Отже доки істнує **політичний спокій,** то поведінка власника грошей повинна бути зовсім нормальна; він повинен далі працювати і щадити, а заощаджені гроші довіряти рідному банкові, який на бажання виплатить йому вкладку назад.

Найбільше лиха робить звичайно **переполох** поміж банковими вкладачами, яким здається, що не мають більшої турботи, як лиш ту, щоб чимскорше вибрати гроші з банку і заховати дома. Нема що й говорити, що така поведінка не веде до цілі.

Валютарну політику, яка має завдання регулювати грошевий обіг в державі так, щоб він правильно функціонував і валюта находилась у стані стабілізації, веде сьогодні держава. Не знаємо, якими шляхами піде ця політика далі, але досі чинник, що цю **політику веде, зовсім**

Поготівля британських летунських сил на східному побережжі.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКОВІ ЛІТАКИ НАД ГИРЛОМ ТАМІЗИ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Як подає „Дейлі Мейль", на східньому побережжі Анґлії введено скріплене поготівля британських повітряних сил. Причиною тої постанови є рейди німецьких військових літаків, які в останніх тижнях помічено у віддалі меншій, ніж 3 милі від берега, себто над територіяльними водами Анґлії. М. ін. німецькі літаки перелітали над гирлом Тамізи й Гамберу.

Злучені Держави ґарантують Панаму проти аґресії.

ВАШИНҐТОН, ПАТ. Сенат ратифікував договір з панамською республикою, на основі якого обі держави відбули би консультацію на випадок можливої аґресії, що загрозила б Панамі або панамському каналові.

Панама вже ратифікувала той договір.

НОВИЙ КОМАНДАНТ АМЕРИКАНСЬКИХ МОРСЬКИХ СИЛ У СХІДНІЙ АЗІЇ.

ШАНГАЙ, ПАТ. Віцеадмірала Гарта піднесено до ступня адмірала та заіменовано командантом американської фльоти на азійських водах.

Страшна злива над Варшавою, сніг у Німеччині.

У вівторок (25. 7.) пополудні перейшла над Варшавою сильна буря зі зливним дощем і громами, що лютувала 4 години. Вода залила багато низько положених домів на передмістю Варшави. Найбільше потерпіли мешканці сутерин, яким вода вливалась навіть до помешкань. Зливний дощ заподіяв теж великі шкоди в городах. Зріс рівень води у Вислі, що **в останньому часі почала висихати.**

БЕРЛІН, ПАТ. По сильній спеці в б. Австрії та полудневій Німеччині, нагло обнизилась температура. В австрійських Альпах перейшли сильні бурі зі снігом. На висоті 1.500 м. упав сніг. Температура в Альпах сягає 8 ступнів нижче зера. Внаслідок сніговії в Альпах і зливних дощів у долинах нагло прибирають альпейські ріки.

добре розуміє вагу стабілізованої валюти для господарського життя держави і веде її по лінії, яка зовсім відповідає потребам ощадностевого процесу. Мусіли б трапитись дуже глибокі та важні причини, щоби держава вважала конечним змінити свій дотеперішній підхід до валютової політики і піти дорогою маніпуляції валютою.

А колиб навіть ця маніпуляція у формі **девалюації валюти** прийшла, **то це ще рішуче не є ніяка катастрофа для грошей і для ощадностей,** бо девалюація може тільки дещо піднести рівень цін на внутрішньому ринку, що ніякої руїни гроша не може привести. У нас є рішуче перебільшений страх перед девалюацією валюти, яку в той чи інший спосіб переводять держави у мирному часі, бо в нас **девалюацію** переплутують **з інфляцією** і то найгіршого сорта, яку у нас у війні вела одна держава, що гинула, і друга, яка тільки родилась.

Напевно зовсім інакше були б виглядали наслідки военної інфляції, колиб не була загинула держава, що її вела, так як це було видно на колишній чехословацькій валюті, яка заховала була ще досить високий ступінь давньої вартости.

Власники грошевих капіталів і банкових вкладів негайно хвилюються, коли хтось говорить про девалюацію, бо їм здається, що їх гроші обернуться внівець. Так не є і не може бути, бо в мирному часі ще ніодна держава не зруйнувала своєї валюти, а спірна реґуляція її купної сили зовсім нікого не знищить. Адже деяка звишка рівня цін, що прийшла б у наслідку девалюації не приведе для гроша та вкладок ніякого нещастя, таксамо, як його не приводить **конюнктуральна** звишка рівня цін, що буває іноді досить значна.

В ці справи треба вдуматись і старатись їх зрозуміти, а тоді напевно не буде такого страху перед девалюацією валюти, а власники грошей та вкладок перестануть панічно лякатись, що вона їх „ограбить".

Це ще далеко не найбільший клопіт, коли зщечиня, що тепер коштує 20 зол., внаслідок ділання девалюації валюти коштувала би 30 зол. У випадку, що така звишка цін на хліборобські продукти могла би прийти внаслідок девалюації валюти, така девалюація була би навіть потрібна з огляду на загальний господарський інтерес і на **справедливість супроти найважнішої господарської групи населення, що її продукти є розмірно страшенне низькі.** Але знавці валютових справ твердять, що девалюація тут нічого не помогла би, бо вона піднесла би загальний рівень цін, а самої розбіжности між цінами на хліборобські і промислові продукти не вирівняла би. З тієї причини вважають безвиглядним стосувати девалюацію валюти для усунення цінникових „ножиць".

Із цих міркувань виходить, що навіть на випадок нормальної (плянової) девалюації валюти власники грошей і вкладок нічого не втратять, і зовсім не повинен припинитися ощадностевий процес та змалітй охота вкладати ощадности до банків.

Тепер найбільше тривожить власників грошей і вкладок **розмова про війну.** Не можна сказати, що її не буде, але ніхто певне не скаже, що таки буде. Нас ця справа тут цікавить настільки, наскільки вона може мати вплив на валюту, на діяльність банків, на вкладки і на ощадностевий процес.

І тут здається нам, що загальний страх перед війною у всіх тих, що мають якінебудь гроші, є надмірно перебільшений. Очевидно, що війна мусить мати вплив на вартість валюти, бо хоч правда, що війна ведеться не грішми, а реальними засобами, проте кожному відомо, що при допомозі грошей, які кожний мусить приймати, лекше дістати ці засоби.

З того боку емісійна чинність білетного банку буде помітно збільшена, бо держава, що воює, буде змушена позичати гроші частинно від свого населення, частинно від білетного банку, який може збільшити суму грошей тільки при помочі друкарні. Розуміється, що сильно збільшений обіг грошей при рівночасно зниженій продукції товарів і збільшеному попиті на них, мусить викликати звишку цін і тим самим знишку купної сили гроша.

Але не можна забувати, що при системі максимальних цін це буде процес повільний і довгий, який проявиться щойно по якомусь часі, а тимчасом завсіди буде змога використати свої гроші без помітної страти.

Так говорити дає нам право обставина, що в наших відносинах іде про **малі гроші,** з якими тепер — негайно — не можна нічого поважнішого зробити, а на початку війни чи в самій війні грошей буде теж потрібно. Якщо видамо їх тепер, то деж візьмемо їх пізніше, коли **прийде пекуча потреба?!**

У війні банки не припинюють діяльности і ті невеликі суми грошей, що їх наші вкладачі мають в українських банках, **можна буде завсіди без труду дістати,** бо господарське життя не припиниться **і готівки не забракне.**

Великі гроші давно вже встигли перемінитись на реальні вартости і їх у нас майже нема, а та вся дрібота, що має по пару тисяч золотих на вкладці в банку не потребує попадати в розпуку, що має з ними зробити тепер, коли їх напевно буде потрібно **колись.**

Не треба забувати, що реальні вартости у війні можна реквірувати, але й без того сильно втратять вартість, бо війна так пересуває та перемішує людей, так зміняє їх матеріяльний стан, створює такі ситуації, що рішуче годі щонебудь сказати, чи посідання реальних вартостей є в даній военній ситуації краще від посідання грошей.

Адже реальні вартости ніколи не можуть бути цінніші від людського життя, що його поглочує війна і тому трудно найти повну безпеку для грошей, коли її не матиме людське життя. У цих справах треба мати почуття міри і пропорції і не вважати найбільшою турботою того, що нею не є, бо більша чи менша вартість гроша в обличчі важкої війни не може мати великого значіння.

Строгі девізові приписи забороняють купувати чужі валюти, але навіть коли б можна було їх купувати, то вони стануть в пригоді щойно по закінченні війни і то [illegible] за передумови, що держава накаже віддати валюти на потреби війни.

Навіть, колиб можна було перетримати валюти цілу війну, то ще й тоді виринає небезпека, що ці валюти стратять теж на вартости, а інші держави теж можуть бути примушені обезцінювати свої гроші.

Прожиток у війні далеко не легкий і тому часто вже так бувало, що для прожитку треба було позбуватись і найкращих валют, отже трудність втримати їх аж до кінця війни таки немала.

Золотом не вільно торгувати, а в війні держава напевно збиратиме золото для своїх потреб, тож переховати його на те, щоб воно було забезпеченням вартости заощадженого грошевого майна так само не легко, як переховати валюти.

Врешті не малий вплив на остаточну вартість валюти матиме також **вислід війни.** Держава, що встоїться, напевно не знищить своєї валюти без дуже важних причин, а державапеможниця буде вживати всіх заходів, щоби вартість валюти не впала за глибоко.

З усього, що було сказане про валюту і про забезпечення грошей треба зробити ось такі висновки:

1. Найгіршим дорадником в господарських, а тимпаче у грошевих справах є **страх.** Тому не треба йому піддаватись.

2. Великої надуми, обережности й спокою потребують у справах своїх грошей та вкладок головно ті особи, що мають більші суми і через те виставлені на більшу небезпеку, що можуть щось нерозумного й некорисного зробити.

3. Власники менших сум і вкладів повинні зберегти повний спокій і не вдаватись у непотрібні дрібні купна, бо вони завсіди будуть некорисні.

4. Вклад у солідному, рідному банку це завсіди добра льоката грошей, що їх потрібно не тільки в мирному часі, але також у війні.

5. Повної безпеки валюти і грошей за всяких часів — ніде не було й не буде. Мир валюту стабілізує, війна повільно її обезцінює.

6. Плянова девалюація валюти в часі мира це ніяка катастрофа, а може бути навіть потрібна господарському життю, залежно від обставин.

7. В теперішньому часі найменше доцільно вибирати гроші з банку і переховувати їх дома.

Анґльо-французька летунська співпраця може поширитися.

ПРОМОВА АНГЛІЙСЬКОГО МІНІСТРА ЛЕТУНСТВА.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У вівторок вечором відбулося прийняття в одному з льондонських готелів з нагоди 30-их роковин першого перелету над Ля Маншем.

Промовляв французький міністр летунства Ґі Ляшамбр, опісля британський — сер Вуд.

Цей останній підкреслив тісну співпрацю між летунством обох держав. Він висловив побажання, щоб французькі літаки відбули лети над Анґлією та висловив здогад, що анґльо-французька летунська співпраця може ще дальше поширитись. У вівторок відбув він, разом з найближчими співробітниками, розмову з мін. Ґі Ляшамбром, що довела до позитивних вислідів.

Свою промову закінчив Кінг чолобитнею для Ґлеріо, що перелетом над Ля Маншем створив невидний міст між Анґлією та Францією.

Гітлєр нервово хорий?

ПОГОЛОСКИ У ПОЛЬСЬКІЙ ПРЕСІ

Варшавський „Дзеннік Людови" приніс сензаційну поголоску, що Гітлер вповні нервово виснажений, бо у квітні і травні працював довший час днями й ночами. Щоб прийти до сил, він перебуває у Берхтесґадені, його навіть не інформують про державні справи. До Гітлера взивали вже кількох славних невроґольоґів, тепер звернулися до одного славного віденського невропьоґа, що перебуває у Варшаві, обіцюючи йому безпеку та гонорар у висоті 50.000 зол., але він відмовився їхати до Німеччини.

ГІТЛЄР НА ВАҐНЕРІВСЬКОМУ ФЕСТІВАЛЮ.

БЕРЛІН, АТЕ. Гітлер, який перебував у Нірнберґу, щоб доглянути над приготуваннями до вересневого партійного конґресу, приїхав до Байрайту, де буде приявний на фестівалю Ваґнерової музики.

—o—

Анґльо-франко-совітський пакт підпишуть ще цього тижня?

ВІН ОБІЙМАВ БИ ЛИШ ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ.

ЛЬОНДОН, АТЕ. „Дейлі Скеч" твердить, що ще цього тижня підпишуть у Москві анґльо-франко-совітський пакт, який обійматиме лиш загальні засади. У міжчасі Анґлія переведе переговори у справі двобічних пактів з іншими державами.

Конфіската майна Ахмета Зоґу.

РИМ, АТЕ. Появився урядовий декрет, яким сконфісковано майно осіб, які „допустилися зради супроти альбанського народу". Цей декрет виконує окрема комісія під проводом команданта карабінерів ([illegible]армів), що вже наказав конфіскату майна б. короля Ахмета Зоґу та його співробітників. Комунікат комісії вичисляє всі „провини" б. короля.

Хто дав ініціятиву до розмови Вольтат-Гадсон.

СТАНОВИЩЕ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

БЕРЛІН, АТЕ. Німецька преса старається затерти немиле враження, яке викликали поголоски про відомі переговори німецького делегата д-ра Вольтата з мін. Гадсоном у Льондоні. „Ессенер Національ Цайтунґ" признає, що Вольтат справді відбув ту розмову, але твердить, що ініціятиву в тій справі дали анґлійці та що розмова мала приватний характер.

З НАШИХ ЖИВЦІВ І ЛІТНИЩ.

Розбудова Черча як мінерального живця.

Минає десять літ, як розпочалась розбудова мінерального живця Черче коло Рогатина **Спілкою з обмеженою відповідальністю**, зареєстрованою в торговельному суді у Львові.

Отсе одна з тих небагатьох лікувальних спілок, що є в руках наших українських спільників. Спершу був мінеральний живець Черче в руках 7 громадян з Черча під проводом директора школи **Петра Бігуса** і начальника громади Черче **Василя Гладуна.** Та коли їм нестало засобів до наміченої розбудови, то вони звернулись до редактора „Діла" у Львові пок. **Феля Федорцева,** щоб він представив цю справу нашим центральним господарським установам. Відтак заходами ред. Федорцева і д-ра Костя Левицького дійшло до того, що в дні 1. березня 1929. р. засновано у Львові спілку: Мінеральний Живець Черче з обмеженою відповідальністю, до котрої приступило 52 наших спільників (осіб правних і фізичних), що зложили потрібний капітал (понад двіста тисяч золотих). Та Спілка перебрала предметові ґрунти в Черчі з мінеральними водами й боровинням і приступила весною 1929. року до розбудови Черча як мінерального живця для лікуванців уже у першому літньому сезоні 1929. р.

І так **за тих десять років перейшли у Черчі тисячі лікуванців** на тяжчі і лекші недуги. Наш лікарський світ пізнав лікувальні черчанські живці, між котрими вибились на передове місце боровинні купелі.

На розбудову Черча зложилися **три чинники:**

Передусім **підприємство спілки:** мінеральний живець Черче, що видобуває лічничі цінности джерел на доцільне лікування, при фаховій помочі Українського Лікарського Товариства під проводом Вп. д-ра Маріяна Панчишина, уладжуючи купальні лазниці і те все. чого потребують лікуванці.

Побіч підприємства спілки, що доставляє лікувальні живці, стоїть **громада Черче,** що побирає громадські оплати від лікуванців і за це має їм дати: спокій та безпеку у громаді, як також дороги і світло при дорогах. Громада Черче побирає ще частину доходу від спілки за відступлені їй терени до експльоатації живців.

А далі стоять **громадяни,** себто **члени громади Черче,** що приймають лікуванців і за це користають з лікуванців: за доставу підвод, з зарібків при роботах, за винайми мешкань та за збут яєць, масла, молока, курятиння і городовини.

Ось так мінеральний живець Черче **дає варстат праці** для цих трьох чинників, що мають згідно співділати і доцільно працювати, щоб нести поміч усім тим, що у терпіннях від недуг шукають рятунку для свого здоровля. Від згідного співділання причасних чинників залежить дальший розвій самої установи, щоб **усувати всякі можливі недомагання** і дати лікуванцям по змові те все, чого вони потребують і домагаються.

Отсьому то співділанню і щирій опіці **лікарського стану** завдячує мінеральний живець Черче своє добре імя і свій розвій. З нього користає також **українське селянство** і то у значному відсотку, що означає поступ і культуру та зрозуміння ваги гігієни у нашому громадянстві. З Черча користають як лікуванці не тільки українці з ближчих і дальших сторін, але також **громадяни польської національности,** що зпід Варшави і Люблина загощують до Черча та почуваються тут добре, як пристало у культурному товаристві.

Наше Черче стало не тільки місцем лікування, але також місцевістю приємних товариських сходин, де нема зарозумілости ні вивиску, а щирість і товариська привітливість для всіх. Не диво, що хто любить своє і своїх, той приїзджає щороку до Черча... К. Л.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 27. липня 1889.

ПОГРАНИЧНИЙ НАПАД.

Дня 25-го липня напали російські пограничні сторожі на коршму в Гаях Дітковецьких коло Бродів. Усіх було шість, озброєних в револьвери чи пістолети. Чоловіка, що шинкував горівку в коршмі побили й покалічили смертельно. Жиди уступили перед силою зброї. Горівку всю забрали і втекли з нею домів за границю. Діялось це смерком, несподівано і розбишаки справилися так зручно, що навіть наша скарбова сторожа, яка має свій постерунок у Гаях Дітковецьких, довідалася про те щойно після всього.

ФРАНЦІЯ НЕ БОЇТЬСЯ НАПАДУ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.

Англійська преса виволікає знову на денний порядок справу союзу Росії з Францією. Як подає „Дейлі Нюз", в російських урядових колах ходить знову чутка, що Росія і Франція заключили союз, який потребує лиш ратифікації. Як каже ця чутка, Франція вже не боїться — на підставі дослівного змісту угоди і характеру союзу з Росією — ніякого несподіваного і скомбінованого нападу центральних держав.

ЗА КОРУПЦІЮ.

Берлін, 27. липня. В Кольонії і декотрих портових містах арештували в останніх днях багато урядовців фльоти за корупцію; один з них, Крамер, відібрав собі в арешті життя підрізавши собі жили.

Реконструкція еспанського уряду.

ҐЕНЕРАЛ ФРАНКО — РЕҐЕНТОМ АБО КОРОЛЕМ?

У польській пресі появилася поголоска, що якщо би становище еспанського премієра обняв теперішній міністр внутрішніх справ Серано Сунер, ґен. Франко став би у майбутньому королем Еспанії або реґентом — аж до часу, доки вирішать, кому віддати престіл.

Альбанські партизани дальше бороняться?

2.000 ІТАЛІЙЦІВ ПОЛЯГЛО ПРИ ЗАНИМАННІ АЛЬБАНІЇ.

У польській пресі появилася вістка, що альбанські повстанці відступили у глибокі гори, куди важко дістатися реґулярним військам, і там дальше бороняться, підтримуючи мабуть контакт з Ахметом Зоґу. Італійські карні експедиції зліквідували кілька альбанських осередів опору, але інші дальше бороняться. В тій акції згинуло 2.000 італійських вояків.

Анґльо-французькі морські сили на Далекому Сході

ВИСТАЧАЮТЬ ДЛЯ ОХОРОНИ КОМУНІКАЦІЙНИХ ШЛЯХІВ.

ПАРИЖ, АТЕ. Згідно з оголошеними інформаціями, Анґлія і Франція мають разом на китайських водах 9 кружляків, фльотиллю контрторпедовців, 1 авіоматку та 20 підводних суден. На випадок потреби ці сили можна б ще скріпити 3-ма кружляками з Індії, 6-ма австралійськими кружляками та 2-ма новозеляндськими.

З постанов недавньої сінґапурської конференції можна вносити, що ті сили не вистачили би для спаралїжування німецьких кораблів, але забезпечили б анґльо-французькі морські шляхи.

ҐЕНЕРАЛ ҐАМЛЄН ІДЕ ДО МОСКВИ?

Льондонська преса знов оцінює вигляди московських переговорів більш оптимістично. Вона твердить, що у висліді порозуміння між Парижем і Льондоном усунено останні труднощі.

Небавом виїдуть до Москви французькі та британські вищі старшини армії та фльоти, м. ін. французький начальний вожд ґен. Ґамлєн.

—o—

ПРОТИЛЕТУНСЬКА ОБОРОНА В ЯПОНІЇ ТА В МАНДЖУРІЇ.

СІНКІН, Домеї. З огляду на часті совітські налети, манджурський уряд хоче ввести в життя приписи про протилетунську та протиґазову оборону.

ТОКІО, ПАТ. Уряд видав постанову, що вводить у життя закон про протилетунську оборону, мотивуючи це неспокоєм на монгольсько-манджурському пограниччі.

СТАНОВИЩЕ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ДО АНҐЛЬО-ЯПОНСЬКОГО ДОГОВОРУ.

ВАШИНҐТОН, ПАТ. Американський державний секретар заявив, що японський уряд подав американському текст анґльо-японського договору. Становище Америки залишається від початку конфлікту без зміни.

—o—

ЛЕЙБУРИСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ СКОРОТИТИ ФЕРІЇ БРИТІЙСЬКОЇ ПАЛАТИ ГРОМАД.

ЛЬОНДОН, Авас. Партія праці має звернутись до уряду, щоб скоротив цьогорічні парляментарні ферії з огляду на теперішнє міжнароднє положення.

—o—

ТУРЕЦЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ ІДЕ ДО ЄГИПТУ, ЄГИПЕТСЬКА — ДО ТУРЕЧЧИНИ.

КАЇРО, АТЕ. „Ексчендж Телеґраф" довідується, що в найближчому часі виїде до Туреччини єгипетська місія, зложена з 15-ох старшин. Таку саму місію вишле Туреччина до Єгипту.

По широкому світі.

Французький амбасадор в Еспанії марш. Петен відвідав нині рано табор утікачів з Еспанії в Баркарес, де перебуває к. 36.000 осіб.

У Відні відбулись маніфестації з нагоди пятих роковин націонал-соціялістичного перевороту, що скінчився вбивством канц. Дольфуса.

У Мемелі відбувається приспішений набір новобранців.

У Люблині відбулося торжественне богослужения з нагоди отворення Евхаристійного Конґресу, на який прибув з Парижа найближчий співробітник кардинала Вердіе монсіньоре Босар.

У будинку сенату у Вашинґтоні вибухла пожежа внаслідок недогляду кухарів. Пожежу вгасила пожежна сторожа.

—o—

НІМЕЧЧИНА ДАЛЬШЕ ВИЗНАЄ ПАКТ З РАПАЛЛЬО?

Як подає преса, німецький уряд заперечив поголоски про німецько-совітські переговори у справі нового 10-літнього договору. При тому підкреслено, що Німеччина вважає рапальський договір зі СССР з 1925 р. дальше важним та що 2. стаття зобовязує до невтральности на випадок, якщо б другий контрагент попав у війну, якої не спровокував.

—o—

ЗМІНА НА СТАНОВИЩІ МАДЯРСЬКОГО МІНІСТРА ТОРГОВЛІ І ПРОМИСЛУ.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Реґент Горті дав на власне бажання димісію міністрові торговлі та промислу А. Кундерові і заіменував на його місце професора політехніки Варґу, дотеперішнього державного підсекретаря у тому самому міністерстві.

—o—

ЗАГАДКОВА ПОЖЕЖА НАФТОВОГО ШИБУ У БРИТІЙСЬКІЙ КОНЦЕСІЇ НА САХАЛІНІ.

МОСКВА, ТАСС. Згідно з інформаціями з Владивостоку, 24. ц. м. згорів у японській нафтовій концесії Оґа на Сахаліні шиб „Деррік".

Місцева влада міркує, що причиною пожежі був злий стан протипожежного знаряддя. Йде слідство.

Присилайте передплату!

Велитенські бої між совітськими та японськими військами.

ВОЄННИЙ СТАН У ЦІЛОМУ МАНДЖУ-КО.

ҐСІНКІН, 26. 7. ПАТ. Домеї повідомляє: **Манджурський уряд оголосив, що на цілому просторі краю обовязують постанови закону про національну оборону. Від кінця червня оголошено виннятковий стан в одній лише окрузі Голюн—Буїр. Одначе постійні налети совітських літаків до 150 км. у глибину манджурської території довели до того, що необхідно було поширити винняткові постанови на цілу манджурську територію.** Метою цього рішення — повідомляє Домеї — не лише відпаршити ціле населення до співпраці з військовою владою, але теж перестерігти совітську владу, що кожний акт агресії з їх боку стрінеться з негайною відповіддю.

Агенція Домеї оголосила одночасно комунікат квантунської армії, що японці зістрілили вчора 59 совітських літаків.

МОСКВА, 26. 7. ПАТ. ТАСС повідомляє на основі вісток зі штабу монгольсько-совітських військ: Від 23 до 25 цм. японсько-манджурські війська намагались кількакратно атакувати і заняти становища монгольсько-совітських військ на схід від Хальки у Монголії. Монгольсько-совітські війська відбили наступ і завдали великі втрати японсько-манджурським військам. Совітсько-монгольські війська займають мішно давні позиції на східнім березі Хальки. Одночасно в цьому часі дійшло до повітряних боїв. Дня 23. цм. японське летунство втратило 15 мисливських літаків, 2 бомбовці, 2 розвідчі літаки та аеростат, що поправляв стріли японської артилерії. По цих боях 5 літаків не вернулось до совітсько-монгольських летовищ. Того самого дня зістрілили і взяли до неволі полк. Коваро, коменданта японської ескадри легких бомбовців. Його зізнання потвердили факт, що японці сконцентрували в районі воєнних дій значні повітряні сили, що їх вислали з Чунчун, Харбіну, Шепінкай, Гайляй та інших місцевостей. Повітряні бої відбувались теж 24 і 25 цм. Спершу були це сутички малих груп мисливських літаків, але опісля перемінились на загальні та великі повітряні бої. Підчас них боїв японці втратили 24. ц. м. 34 мисливські літаки, 2 бомбовці та 1 аеростат. 9 літаків не вернулось до монгольсько-совітських летовищ. Дня 25. ц. м. зістрілили 19 японських літаків та спалено 1 аеростат. 6 монгольсько-совітських літаків не вернулось до своїх баз.

ТОКІО, 26. 7. ПАТ. Офіційно повідомляють: **Японський уряд дістав від совітського уряду відповідь на свою ноту з 20. ц. м. у справі поведінки совітської влади з японськими власниками вуглевих і нафтових концесій на Сахаліні. Японський уряд — стверджує комунікат — основно переступлює совітську відповідь і тоді поробить відповідні кроки, щоб забезпечити інтереси концесіонарів, яким уряд СССР, загрозив конфіскатою їх маєтків. Представник міністерства закордонних справ заявив, що поладнання справи північного Сахаліну вимагає великої терпеливости.**

Радикальна зміна орієнтації Фінляндії зі страху перед нападом СССР.

СТОКГОЛЬМ, 26. 7. ПАТ. Сумніви опінії Данії щодо становища Швеції у справі шведсько-фінляндської співпраці, а головно спільної ремілітаризації Аляндських островів, відбились голосним відгомоном у шведській пресі „Дагенс Нігетер", коментуючи статтю соціялістичного члена ріксдагу Вутта на сторінках „Арбетет" про настрої у Фінляндії, підкреслює, **що на Швеції може відбитися радикальна зміна положення, що витворилось не лише наслідком совітського спротиву у справі Аляндських островів, але наслідком бажання накинути Фінляндії гарантії СССР. „Арбетет" підкреслює, що Фінляндія почувається загроженою від сходу. Тому нордійське порозуміння не може бути відмінним союзом, що звертається лише в один бік.** Опозиційний „Афтонбладет", що постійно виступав проти шведсько-фінляндської співпраці, признає, **що плян ремілітаризації Аляндських островів має велике значіння і з військового погляду і нордійської солідарности. Одначе він може впасти тому, що Фінляндія не зуміє зберегти скандинавської орієнтації. Щоденник атакує мін. Сандлера запевняючи, що аляндський плян віддав злу прислугу нордійській співпраці. „Соціялдемократен" з натиском підкреслює, що Швеція не має права відступати від співпраці з Фінляндією, бо тоді витвориться нове положення, в якім лише чудо може врятувати порозуміння північних держав. Більшість шведських щоденників стоїть на становищі співпраці з Фінляндією підкреслюючи, що не можна її покинути у хвилині, коли рішається справа совітської гарантії.** На думку поінформованих кол організація аляндського пляну залежатиме передовсім від московських переговорів. Аляндський плян буде зреалізований, якщо не дійде до совітської гарантії для Фінляндії. У протилежньому випадку на півночі повстало б зовсім нове положення, в якому нордійська співпраця мусіла б обмежитись до Швеції та Норвегії, бо Данія по підписанні договору про ненапад з Німеччиною фактично відпала.

—o—

Два нові страшні вибухи в Льондоні.

ЛЬОНДОН, 26. 7. ПАТ. Нині підчас дискусії в палаті громад над законопроектом про поширення повновластей для поліції до поборювання акції ірляндських терористів дійшло до двох найбільших з дотеперішніх вибухів. **До першого вибуху дійшло в год. 2-ій пополудні в багажовій переховальні на головнім двірці Льондону Кінґс Коос,** з якого розходяться поїзди на північ і до Шкотії. Страшний вибух, клуби густого диму і стогони ранених викликали переполох між численними подорожніми, що його збільшили покликки до втечі зі страху перед дальшими вибухами. Поліція ледви вирвала з рук юрби невинного чоловіка. Бомба, що вибухла у валізі знищила зовсім переховальню, більшу частину багажу і дві таксівки, що стояли коло перону. **Підчас вибуху було 16 осіб ранених, з того 6 жінок.** 11 ранених перевезли до шпиталю, при чому стан одної особи викликує поважні побоювання. „Скотленд Ярд" приступив негайно до акції та арештував в короткому часі 5 підозрілих осіб недалеко двірця. Перерви в русі поїздів не було. Поліція почала перешукувати всі переховальні на двірцях у Льондоні, щоб унешкідливити зложені там „на переховання" бомби. **Вечором вибухла нова бомба в головнім вході на двірець Вікторія. Кілька осіб було ранених.** Прем. Чемберлен повідомив палату громад про вибух бомб. Сподіються, що закон прийме палата в усіх трьох читаннях.

Знамените вияснення про лети німецьких літаків.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У звязку з поголосками про лети німецьких літаків понад східнім побережжям Англії британське мін'стерство **летунства заявило, що чужі військові літаки виконують час до часу вправи над Північним морем зближаючись до англійських побереж, так, що можна їх доглянути. Одначе міністерство не має доказів, що ці літаки нарушили границі британських територіяльних вод.**

—o—

У протектораті відобрали дебіт 6-ом польським часописам

БЕРЛІН, 26. 7. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: Чеське міністерство відобрало дебіт таким 6-ом польським часописам: „Газеті Польській", „Кур'єрові Варшавському", „Ґлосові Народовому", „Експресові Поранному", „Часові" і „Гоньцові Варшавському". Розпорядок діє негайно та обовязуватиме до 15. липня 1941 р. „Ді Цайт" повідомляє: Чеський уряд підготовляє декрет про відобрання громадянства тим чеським емігрантам, які ведуть політичну діяльність закордоном. Декрет пристосують впершу чергу до б. през. Бенеша та його спільників. Маєток осіб, яким відберуть громадянство, сконфіскують.

Довша нарада з през. Рузвельтом.

ВАШИНГТОН, 26. 7. ПАТ. Державний секретар Гуль відбув нині довшу розмову з през. Рузвельтом про загальне положення. Він відмовився дати якінебудь подробиці у справі цієї конференції.

През. Рузвельт призначив високим комісарем Злучених Держав на Филипінських островах Ф. Сея, заступника державного секретаря.

Протилетунське поготівля в Берліні.

Марш. Ґерінґ продовжував далі свою інспекційну подорож по військових фортифікаціях і звидів летовище гидропланів на північнім розі острова Сильт, де відбув інспекцію летунських сил.

В год. 3-ій пополудні оголошено в Берліні стан протилетунського поготівля у звязку з тижневими протилетунськими вправами.

—o—

3 міліони фунтів позички для Китаю.

ТОКІО, ПАТ. Домеї повідомляє за щоденником „Асаґі", що Англія признала 3 міл. ф. кредиту Китаєві.

—o—

Засуд 10-ох польських учеників

У ҐДАНСЬКУ.

ҐДАНСЬК, 26. 7. ПАТ. Суд у Ґданську засудив по 1 м. вязниці за несвідомий перехід границі таких польських учеників з Варшави, яких суспільна обезпечальня вислала до табору у Вежиці: В. Цесьляка, К. Вісьневського, А. Зембінського, Л. Лукасевича, Й. Зокая, З. Пекарта, Й. Вікляка, Й. Восека, М. Ковальського і З. Збіковського, всіх у віці від 14 до 18 років.

СПОРТ.

Перед змаганнями: Україна—Поґонь.

В неділю 30. ц. м. в год. 5-ій пополудні дружина чорно-червоних розіграє товариські змагання з ліґовою дружиною Погоні на її грищі. Україна виступить до цих змагань у такому складі: Босий (Ґнура), Мікльош II. і Скоцень I., Романець, Каратницький і Гошовський, Магоцький I., Скоцень II., Мікльош I., Тихоліз і Дицьо. Невиключене, що в нападі і в помочі зайдуть ще деякі зміни. Ось так по переможних виступах України у Станиславові і в Чорткові матимемо змогу оглянути дружину чорно-червоних на зеленій мураві у Львові. Сподіємось, що наша дружина доложить всіх зусиль і не розчарує своїх симпатиків у Львові. Ціни вступу нормальні.

В неділю 6 серпня ц. р. Україна зустрінеться з другою дружиною державної ліґи Гарбарнею перед недалекими вже змаганнями за мистецтво окружної ліґи.

ЛУГ — ҐВЯЗДА-ШТЕРН 5:2 (1:0).

Змагання цих дружин відбулися в поганих умовинах підчас дощу і на болоті. Виграла краще диспонована одинадцятка Лугу. Ворота здобули: Бузько 2, Карпа I 2 і Михайлишин 1.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

НОВИНКИ

28
ЛИПЕНЬ

ПЯТНИЦЯ

Ст. ст. 15. липня 1939.
† Володимира Вел. кн.
Лат. Віктора п.
Сонце: схід — 8.47, захід — 10.14.
Місяць: схід — 17.42, захід — 1.34.

Завтра: 29. липня. Субота
Ст. ст. 16. липня 1939.
Атиногена свящ.
Лат. Марти д.
Сонце: схід — 8.49, захід — 10.1.
Місяць: схід — 18.22, захід — 2.50.

——o——

— **ВП. Передплатників „Діла" у Словаччині** повідомляємо, що наша Адміністрація має власне конто Поштової Каси ч. 4128 у Братиславі в Банку Чехословацьких Легій, Філія у Братиславі, та що передплату за наш часопис можна складати на це конто на блянкетах, які можна дістати у кожному поштовому уряді. Адр.: **Banka Ceskoslovenskych Legii, Filialka v Bratislave Nr. 4128.** 1—?

— **Передплатникам у Чехії та Моравії пригадуємо число нашого конта 2.150 та фірму: Banka Ceskoslovenskych Legii, Praha,** куди треба висилати передплату теж блянкетами, які продають усі поштові уряди. 1-?

— **Новий том бібліотеки „Діла"** повість **„Повнолітні Діти" Ірини Вільде,** висилаємо сьогодні нашим точним передплатникам як премію за червень. Реклямації признаємо тільки до 14 днів і то через почту. — **Адміністрація.**

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81. 1022 1 -100

— **Українїка.** У німецькому журналі „Німецький науковий часопис для Польщі", зшиток 36-ий, знаходимо рецензію на видану в бібліотеці „Діла" книжку Ілька Борщака „Наполеон та Україна" з такою кінцевою заміткою: „Дуже цікава та актуальна книжка". — В дуже поширенім чеськім тижневику „Озвени" (ч. 29. ц. р.) вміщено новелю Василя Стефаника „Катруся" у перекладі Марії Носкової. Переклад дуже добрий, зберігає стиль і своєрідність мови автора. Перекладачка вже відома в українській літературі, між іншим її переклади українських казок на чеську мову видавало в 1919 р. видавництво „Час". Від багатьох літ п. М. Носкова є лекторкою чеської мови в Українськім Університеті. — Недавно у Празі в однім зшитку великого видання „Історії людства" опубліковано працю чеської професорки історії Міляди Паулової, присвячену гетьманові Богданові Хмельницькому. — У ч. 1—2 „Слованского Пржегледу" крім статті В. Харвата „Загострення польсько-українського спору" були ще реферати з нагоди ювилею О. Олеся і смерти М. Аркаса та Сергія Шелухина. У прихильній рецензії оцінено книжку Івана Брика п. н. „Боротьба чехів за волю".

— **З бережанської вязниці** влада перевезла до львівської вязниці (Бригідки) таких політичних вязнів: 1) Теодора Чорного, 2) Івана Гальму, 3) Володимира Лагошняка, 4) Михайла Ганчара, 5) Гриця Комаринського, 6) Івана Штогрина — всіх з Мозолівки пов. Підгайці; 7) Василя Сточанина з Ішкова, пов. Підгайці, 8) Василя Сухарського з Посухова, пов. Бережани; до Пйотркова Трибунальського влада вивезла таких політичних вязнів: 1) Михайла Дигана, 2) Степана Ганчара, 3) Степана Іжака, 4) Михайла Мороза і 5) Теодора Гука — теж усіх з Мозолівки пов. Підгайці; 6) Павла Манлзія з Посухова, пов. Бережани і 7) Теодора Лупиноса з Бишок пов. Бережани.

— **Вбили солтиса.** В Чертіжі, біля Журавна, невідомі люди вбили вистрілом з револьвера солтиса місцевої громади Йосифа Слюзара, по національности „русского". Вбивники стріляли вночі крізь вікно і то мабуть з дуже близької віддалі, бо куля, що проходила крізь груди, обмалила шкіру. На місці доконаного чину зявилися зараз слідчі органи зі Стрия, Жидачева, Журавна та з воєвідства зі Станиславова. Вони перевели дохоження. Окрема судова комісія з Журавна перевела секцію тіла.

— **Ревізії й арештування у Журавенщині.** Слідча й мундурована поліція зі Журавна й Лихович Зарічних перевела низку ревізій у селах: Старе Село, Монастирець, Чертіж і Журавно. У висліді арештовано й відставлено до вязниці у Стрию о. декана Григорія Музику з Чертіжа, Івана Вовка з Чертіжа й Гриця Якимишина зі Журавна. В часі ревізії в арештованих не знайдено нічого. Ревізії й арештування відбулися у звязку з убивством солтиса в Чертіжі, якому справили величавий похорон при участи жидачівського старости, віцестарости, представників волосного уряду зі Журавна й численного громадянства „руської" національности. Похорони відправляв о. Потарайко з Мельнича.

— **Нова нафтова копальня** повстала у Старому Селі, на захід від Грибова пов. Горлиці. Небавом пічнуть вертіти перший шиб.

— **Новий костел** побудують у Коломиї у память перемоги польських леґіонів та відбудови незалежної польської держави. В неділю 23. ц. м. святочно почали копати фундаменти під костел.

— **Львів під водою.** В ночі з понеділка на вівторок перейшов над Львовом сильний дощ, який перестав падати щойно перед полуднем. Коло 6. год. дощ був найсильніший — вода залила тоді Вулецьке Корсо (де щойно будують канал), та вдерлася до двох домів та понищила дотеперішні каналові роботи. Каналове поготівля мусіло там відтикати каналові крати, щоб вода мала куди сплисти — подібно, як на вул. Ґродзіцьких, Снопківській, Грецькій, Турецькій, Леґіонів і ін.

— **На вулицях Львова накручували фільму.** В середу коло 12. год. вполудне у Львові на Гетманській вулиці фільмові оператори під проводом режисера Вашинського накручували фрагмент фільми, в якій виступали відомі коміки Щепко й Тонько і танцюристка Ніна Вілінська. Поліція з трудом усунула юрбу та дала змогу виконати світлини. Про зміст нової фільми поодинокі львівські польські часописи висловлюють ріжні здогади.

— **Львівська хроніка.** Бездомна Явдоха Дутчак вибила шиби у поліційному арешті, щоб дістати дах над головою — хочаб у вязниці. Старостинський суд засудив її на 60 днів арешту. — Львівський суд покарав півторарічною вязницею з припиненням Морица Вебера, який присвоїв собі 1.800 зол. як інкасент заведення жидівських сиріт. — Старостинський суд покарав гривною у висоті 30 золотих Мозеса Ноймана, який разом зількома членами сіоністичної лівиці вдерся до льокалю, де відбувався сіоністичний конгрес, та викинув на вулицю урну з голосами. — Аґата Пімінська намагалася відібрати собі життя, поликаючи шкло, бо її чоловік — нотoрійний злодій — у вязниці і вона залишилася з дітьми без засобів прожитку.

— **Краєва хроніка.** У пивниці на золочівському ринку вибухла пожежа, що знищила кілька тисяч штук емальованого начиння вартости 10.000 зол. — У вівторок коло год. 8.30 рано вискочив із рейок б. ст. Куровичі особовий поїзд, що їхав з Бережан до Львова. Залізничий рух на тій лінії спинено. — Зборівський окружний суд засудив по 8 місяців вязниці 4-ох людей, які побили податкового екзекутора. — Песля Файґ вискочила у Перемишлі з вікна 2-ого поверху та потовклася; причина замаху на життя — біда і нервовий розстрій. — Михайло Остапюк, що його ранив хтось з револьверу у Слободі Рунґурській, помер у шпиталі. — 5-ох типів напало на Сеньку Луців з Грушова, пов. Дрогобич та зрабували їй кожух. — Невідомий тип підпалив кілька кіп пшениці Бейніша Рота у Скоморохах коло Золотого Потока.

— **Жертви купелі.** 29-літній купець Михайло Ворончук потонув у Пруті біля Коломиї. — У Рукомиші коло Чорткова втонула 30-літня Анна Кошеля. — О. Венґжинович купаючися в Сереті коло Чорткова, скочив на камінь і важко поранився.

— **Напад на підсолтиса.** На дім Петра Хнута, підсолтиса в Яргорові пов. Бучач, напали в ночі якісь люди, що зрабували йому револьвер разом з набоями та дозволом на зброю.

— **Кров ллється по селах.** У Бабинцях пов. Борщів дійшло до бійки між Василем Гускою та Іваном Гускою, що фліртував з жінкою Василя; Іван Гуска забив Василя. — У Висовій пов. Камінка Струмилова двох невідомих людей напало на Іллю Браніцького та зранили його револьверовим стрілом у горло. — У Писарівці пов. Бережани двох селян намагалося затримати трьох підозрілих типів, що несли якісь пакунки. Один з них вистрілив та поранив смертельно селянина В. Ющака у живіт.

— **Буря у Луцьку.** Минулої неділі навістила Луцьк сильна буря з громами і градом. Вихор позривав кілька дахів, відкидуючи деякі з них на велику віддаль; половина одного даху впала на телефонічні дроти та звалила два телефонічні стовпи. Крім того вітер поламав дерева, зірвав телефонічні дроти; град побив вікна.

— **Дезинтерія в Льозі.** В останньому часі стверджено в Льозі дуже багато випадків дезинтерії. Санітарна влада перестерігає населення, щоб не їло немитих овочів.

— **Повітряна труба** ширини коло 500 метрів перейшла над волостю Білогруда у лідському повіті, знищила 40 будинків, повиривала чимало дерев, порозносила копиці сіна та поробила великі шкоди в засівах. Також над Шлеськом (пов. Бяла Бельсько) шаліла буря, що понищила засіви й сади; у Бельську вода залила пивниці і навіть мешкання у деяких домах.

— **Проти реклямування алькоголевих напитків.** Згідно з постановами останнього протиалькогольного конґресу вислано до уряду меморіял з домаганням, щоб влада заборонила реклямувати якимнебудь способом алькоголеві напитки та щоб скасувати малі пляшинки з горівкою (т. зв. „сотки").

— **Висліди експедиції Свен Гедіна до Середущої Азії.** Шведські учені опрацьовують науково багатий матеріял, що його зібрав відомий подорожник Свен Гедін підчас експедиції до Середущої Азії; небавом подадуть до публичного відома висліди тої праці. Друкуються три томи студій, дальші томи в підготові. Як вступ до тих публікацій пише сам Свен Гедін 2-томову історію експедиції. Крім того є проект видати атляс Середущої Азії, зложений з 54-ох карт у поділці 1:1,000.000.

— **Масове затроєння.** У канадійському місті Монтреалі відбувався спільний шлюб 250-ох пар. Підчас приняття всі вони затроїлися напитками — тепер їхнє життя загрожене.

— **Град у Чехії.** У середущій Чехії, зокрема в околиці Зліна, шаліла сильна градова буря. Град, який доходив до ваги 250 грамів, побив шкляні дахи у фабриці Баті та у фабриці самоходів „Татра" в Напаєдль, крім того зовсім понищив засіви. Людей, що в пору не схоронилися до домів, град важко поранив.

— **Виставу кораблів** відкрила совітська влада в українській пристані Миколаїв; вона зясовує розбудову миколаївських корабельних варстатів. Одним з найцікавіших експонатів є модель корабля, що його збудували в Миколаєві 1843. р.

— **Пожежі в Литві.** У Литві трапляється щораз то більше катастрофальних пожеж. У середу згоріло ціле містечко Сіляль. В неділю згоріло 50 домів у містечку Ужвента. В околиці стації Юра згорів великий тартак разом з великими припасами дерева.

— **Відома фільмова артистка** Поля Неґрі, виграла процес проти одного з паризьких тижневиків, який закинув їй, що вона є в контакті з німецькими провідними колами. Паризький суд признав, що такий заміт міг підкопати авторитет Полі Неґрі як артистки, тому признав їй відшкодування у висоті 10.000 франків.

——o——

Зі судової салі.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ ПОЛІТИЧНИМ ПРОЦЕСОМ У БЕРЕЖАНАХ.

Від 7.—12. серпня ц. р. відбудеться перед окружним судом у Бережанах розправа за злочин зі ст. 97 § 1 і ст. 23. та 225 к. к. проти: 1) **Василя Маркова,** 2) **Омеляна Бучинського,** 3) **Трохима Кобля,** 4) **Василя Горохівського,** 5) **Івана Бучинського,** 6) **Михайла Криха,** 7) **Івана Липного с. Петра,** 8) **Івана Липного с. Федя — всіх з Козівки, пов. Бережани,** 9) **Гриня Козака,** 10) **Гната Леми,** 11) **Павла Козака,** 12) **Льва Дулеби,** 13) **Михайла Хлопася і** 14) **Петра Майчука — всіх з Гайку Шибалинського, пов. Бережани.**

„ЗА ФАЛЬШУВАННЯ ВИБОРЧОЇ ЛИСТИ".

Окружний суд у Луцьку розглядав цікаву справу Яна Лясоти з недавніх самоуправних виборів. Лясоті закинув акт обвинувачення, що він сфальшував виборчу листу: безправно вписав до неї Яна Карасевича та підписав його, а саме: виборчу листу „Християнського Звйонзку Господарського" ОЗН.

Обвинувачений Лясота оправдувався тим, що йому доручив це зробити якийсь незнаний (?) йому добродій (!).

Суд засудив Лясоту за виборчі фальшування на пів року вязниці з припиненням кари на 2 роки. СС.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Чортківський суд засудив за приналежність до ОУН двох гімназистів: С. Вороха на півтора року вязниці, І. Запоточного — на 14 місяців. Третього обвинуваченого, М. Зубика, чортківський суд увільнив.

ЗА ОБИДУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Чортківський окружний суд засудив на 2 місяці безоглядного арешту за обиду польського народу Микиту Гарасимовича зі Залуча пов. Борщів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція невідповідає

Жіночі торбинки

лікарські торби, течки, портфелі, гаманці, валізи, несесери поручає і направляє по найдешевших цінах

Робітня і склад гуртової продажі **Н. БАРЕР**

Львів, ул. Сикстуська ч. 2.

ч. 1317 5-7

ПОТУ ніг, рук і пахвин унникнемо певно вживаючи спеціяльного пудру **CSAVE**

ПРОБНИЙ ПАКЕТ 30 сот.

Виключна продажа в перфумерії **С. ФЕДЕРА**

Львів, Сикстуська 2, Коперника 15 а і Галицька 16. 1180-7

ТЕАТРИ.

Великий Театр.

Четвер 27. 7. год. 20 „Кінець і початок“.

Пятниця 28. 7. вистави нема.

Субота 29. 7. год. 20. „Багряні рожі“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер 27. 7. вистави нема.

Пятниця 28. 7. год. 20 Варшавська політична шопка.

Субота 29. 7. год. 20 Варшавська політична шопка.

Український Театр ім. І. Котляревського

ЗАБОЛОТІВ:

27. 7. Кирка з Льолко.
28. 7. Цариця Грузії.

КОСІВ:

29. 7. Циганське кохання.
30. 7. Тополя.
31. 7. Муза на офсайді.
1. 8. Цариця Грузії.
2. 8. Маруся Богуславка.
3. 8. Кирка з Льолео.

3 Косова іде театр до Кут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

КУТИ:

27. 7. Вельможна пані Кочубеїха.

РОЖНІВ:

28. 7. Мати наймичка.
29. 7. Сорочинський ярмарок.
30. 7. За молдавський престіл.
31. 7. Дай серцю волю.
1. 8. Вельможна пані Кочубеїха.

КОБАКИ:

30. 7. год. 4. попол. Мати наймичка.

Український Хор Дм. Котка.

27. і 28. 7. Гребенів.
29. і 30. 7. Сколе.

Українська Капеля Бандуристів Степана Орача.

30. 7. Самбір.
6. 8. Дрогобич.
13. 8. Борислав.
20. 8. Устрики.
27. 8. Лісько.
28. 8. Сянік.
3. 9. Римапів.
10. 9. Коросно.

У концертах бере участь відомий з радія та грамофонових кружків бандурист **Юрій Сінгалевич.**

КІНА.

АДРІЯ: „Поверх вище“ і „Рожа“.

АМПІР: „Пристань 7 морей“.

АПОЛЬО: Нечинне.

АТЛЯНТИК: „Нові люди“.

БАЙКА: „Кохай тільки мене“, „Крила над Гонолюлю“.

БАЛТИК: „Симфонія молодости“, „Стріл у ночі“.

ВАНДА: „Право перемагає“, „Весна в Парижі“.

ГРАЖИНА: „Блакитна парада“, „Проклятє море“.

ЕВРОПА: „Тяжко здобути жінку“.

КАСИНО: „Шпигунові відпалки“.

КОПЕРНИК: „Буревій“, „Петрусь серед мущинів“.

МАРУСЕНЬКА: „Буревій“, „Петрусь серед мущинів“.

МЕТРО: „Пепе ле Моко“, „Єсавел“.

МУЗА: „Комбатанти“, „Блюор“.

МІРАЖ: „Альпейські осли“, „Маленький лицар“.

ПАКС: нечинне.

ПАЛЯС: „Три невинятка“.

РАЙ: „Чи, Люцина, то дівчина“, комедія.

РІЯЛЬТО: „Каріока“.

РОКСІ: „Володарка джунглі“, II. частина: „Поразка Білого Кобри“.

СВІТ: „Жовтий пес“, „Нинішні часи“.

СЬВЯТОВИД: „Луція донька почтмайстра“.

СТИЛЕВЕ: „Експрес Париж-Тульон“ і ревія.

ТОН: „Пан з мільйонами“, „Бродвей Бил“.

УТІХА: „Пірати“ та ревія.

ХИМЕРА: „Кожному вільно кохати“.

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська ч. 5): Північно-італійські озера: Лаго Маджоре, Комо, Гарда.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 27. липня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.20 Спортова гутірка, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Попул. музика з пл., 13.40 Концерт бажань, 14.34 Господ. вістки, біржа, 14.45 Сапери, словно-муз. авд., 15.05 Популярна музика, орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Органові прелюдії, 16.45 Репортаж із музею промислу та техніки, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 18.35 Форт., 17.45 Недуги домашньої птахи, 18.00 Бетовенові квартети з пл., 18.35 Орх. концерт, 19.00 Жіль Ромен: Франція в липні 1914., 19.20 Видання Оссолінеум, 19.30 Верді: „Аїда“ II-га дія, пл., 20.15 Резерва, 20.25 Фрагм. із „Бартко переможець“ Сенкевича, 20.35 Льокальні спорт. вістки, 20.40 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Скрипковий рецітал у супр. форт., 21.30 „Пасек воює в Данії“ фрагм., 22.10 Вокальні дуети, 22.30 Форт., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінч. програми.

Пятниця, 28. липня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 7.35 Дута орх., 8.15 Клопоти та ради: Неоцінені скарби, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 13.00 Популярна музика з пл.; у перерві Туристично-спорт. порадник, 13.25 Година сільської господині: „Наше т-во не має грошей“, ради, вістки, музика з пл., 14.10 Для молоді: Фрагм. з повісти, музика з пл., 14.35 Господ. вістки, біржа, 14.45 Перервані вакації, говорена повість для молоді, 15.00 Популярна музика, орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудн. денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Хор опери Ля Скаля, пл., 16.45 Гутірка з хорими, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Фрагм. з опер Монюшка, з поясненнями, 18.00 Оповідання про Шуберта, 19.00 Казка та переказ у казковій стаціонарній, 19.20 Хвилина бюра студій, 19.30 Розр. концерт, 20.15 Резерва, **20.25 „Які поросята вибирати на годівлю“, в українській мові виголосить інж. Мик. Доберчук.** 20.35 Льокальні спортові вістки, 20.40 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт: орх., Данів хор; у перерві „Вальтер Скот“ літер. портрет, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 29. липня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.15 Діточий садок у кольонії безробітних, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 З вокальної музики, пл., 13.25 Музика з пл., 14.20 Із життя хлібороб. організацій, 14.35 Господ. вістки, інформації, 14.45 Авд. для дітей, 15.15 Попул. музика, орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Форт., 16.45 Хроніка подій у техніці, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Танк. музика з пл., 17.50 Про суспільні обезпечальні, старців і поранених, 18.00 Хор, два форт., скрипка, 19.00 „Сімома морями до семи гір“, радіоповість із участю Щепка та Тонька, 19.20 Резерва, 19.30 Гутірка: Польки на чужині, 20.00 Яворжинські Татри, словно-муз. авд., співи, гуслі, капеля, 20.25 Гутірка зі слухачами, 20.35 Льокальні спортові вістки, 20.40 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт: орх., Данів хор, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 27. липня 1939.

БЕРЛІН 16.00 Легка музика, сол. хор, орх., 19.15 Форт. твори Бусоніа, БІЛГОРОД 19.05 Популярні мельодії, 20.00 Гумор, 21.10 Рос. романси, 22.15 Легка музика, БУДАПЕШТ 17.00, 21.40, 22.40 Ріжномовні комунікати, 20.10 Віденська музика, 22.00 Легкий орх., концерт, ВІДЕНЬ 18.30 „Чотири Штравси“ музика, 22.30 Віденська легка й оперетова музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Чайковського та Мусоргського, 19.15 „Еспанія“ музика, 20.40 Симф. концерт, 22.20 Форт. твори Баха, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 22.20 Скр., МІНХЕН 20.15 „Клівія“ оп. Достали, ПРАГА 20.20 Чеські нар. пісні у вик. діточого хору, орх., 21.00 Фрагм. оп. Новака „Ліхтарня“, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр, 20.30 Форт., 21.00 Симф. концерт із Остенди, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 „Паяци“ оп. Леонкавалля, СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 19.00 Вок. соля, 21.25, 21.40 Легка і танк. музика.

Пятниця, 28. липня 1939.

БЕРЛІН 16.00 Нар. і розр. музика, 20.15 Популярний орх. концерт, БІЛГОРОД 18.10 Танк. музика, 19.05 Пісеньки, БУДАПЕШТ 17.00, 21.40, 22.40 Ріжномовні комунікати, 17.10 Скрипка, ВІДЕНЬ 20.15 Весела словно-муз. авд., 22.30 Камеральні твори Шумана, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.15 Легка музика, 21.00 Шуберт: Недокінчена симфонія г-моль, 22.20 Форт., ЛЯЙПЦІГ 20.15 Моцартові твори, МІЛЯНО 21.00 Оперетковий вечір, МІНХЕН 21.20 Бетовен, ПРАГА 21.10 Популярна чеська музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Архитвори давньої хор. музики, 22.30 Розр. авд., РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Легка музика, 21.30 Симф. концерт, СОФІЯ 18.00 Танк. музика, 19.15 „Фігарове весілля“ оп. Моцарта, 22.00 Танк. музика.

Субота, 29. липня 1939.

БЕРЛІН 20.15 Хор, військ. орх., БІЛГОРОД 20.00 Дута орх., 21.10 Нар. пісеньки, 22.15 Легка музика, БУДАПЕШТ 16.45, 21.40, 22.40 Ріжномовні комунікати, 17.10 Скрипка, 18.00 Мадяр. пісні, 19.25 Популяр. симф. концерт, 21.05 Танк. музика, 22.10 Циг. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Нар. пісеньки, 19.00 Вес. авд., 20.15 Фрагменти з оп. Легара, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Народна і розр. музика, 20.15 Оп. музика, КОПЕНГАГЕН 22.20 Фрагм. з улюблених оперет, ЛЮБЛЯНА 21.00 „Сабір“ оп. Джордана, МІЛЯНО 17.15 Нові плити, 21.00 Концерт на органах, 22.30 Камер. орх., 23.10 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 19.30 Форт., 20.30 Симф. концерт, 22.30 Оп. муз., РИГА 19.05 Романтична муз., РИМ 20.30 Симф. орх., 22.30 Скрипка, СОФІЯ 18.00 Нар. музика, 19.00 Вок. концерт, 20.50, 21.25 Легка муз., СОТЕН 20.00 Чародійний флет оп. Моцарта.

Радіокутик.

ПОЛЬСЬКІ ТА УКРАЇНСЬКІ АВДИЦІЇ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецьке радіо ввело від якогось часу постійні авдиції у польській та українській мові. Польські авдиції надають щоденно від 5-го липня в год. 20.15—20.35 та 22.15 до 22.30 з радіовисильні Кеніґсберґ. Українські авдиції — від год. 19.50 до 20.00 з віденської радіовисильні. Програмою цих авдицій є переважно радіовий денник.

РАДІОВІ НАСТРІЙНИКИ.

Французька преса пізвала дуже школення спеціяльних радіових настрійників. Вони мали б виспеціялізуватися у строєнні радіових апаратів. Їх обовязком була б також провірка ламп, що безсумнівно сприяло б улішненню радіового відбору.

РАДІО В АЛЬБАНІЇ.

Через зайняття Альбанії італійським військом, радіостанцію у Тірані влучено до мережі італійської радіофонії. Тепер авдиції надають у мовах: югославянській, грецькій, болгарській та румунській. Свого часу альбанське радіо мало до 2.000 абонентів.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

Біржа

Львів, 26. липня 1939.

ГРОШІ

Бельґи бельґ. 90·72—90·72, Доляри америк. 5·33·50—5·33·50, Доляри канад. 5·31·50—5·31·50, Фльор. гол. 285·71—285·71, Франки франц. 14·15—14·15, Франки шв. 120·25—120·25, Фунти англ. 25·00—25·00, Гульд. гдан. 100·25—100·25, Кор. данськ. 111·58—111·58, Корони норв. 125·57—125·57, Корони шведські 128·82—128·82, Ліри іт. 18·40—18·40, Марки фінляндські 11·02—11·02, Марки нім. срібні 86·00.

Акції

Банк Польський 107·25, Цукор 36·50—36·50, Вугіл. 33·25—33·25, Ліпьпол 79·00—79·00, Моджеїв 17·75—17·75, Островець 78·00—78·00, Стараховичі 47·00—47·50, Жирардів 45·00—45·50, Габербуш 57·50—57·50.

Тенденція вдержана.

Папери

4 і пів внутрішня 60·50, 3 інвестиційна 1 ем. 77·75, серія 79·00—79·00, 2. ем. 77·75, серія 80·50—80·50, 5 конверсійна 65·00, 5 залізнича 61·00—59·00, 4 прем. дол. 39·50, 4 консолідаційна 61·00—60·50.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 26. липня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок. без оп.	2·85
За 1 кг. масла дес. бочк. з опак.	2·90
За 1 кг. масла експ. з оп. дає зачет	2·90
1 л. молока	0·15
1 кг. яєць	1·00

Тенденція на масло і молоко вдержана, а на яйця знижкова.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ інтелігентної старшої жінки до управи дому і ретельної опіки хворого урядовця. Адміністрація „Діла“ під „Опіка“. 1455 1-2

МЕШКАННЯ

2 КІМНАТИ, ниша, кухня, відповідне також на бюро, від зараз до винайму — Львів, Ринок 30. 1441 2-2

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

АДВОКАТ бажав би пізнати в цілях евентуального подружжя освічену й господарну панну у віці коло 25 літ. Зголошення по можности із знимкою до Адміністрації „Діла“ під шифрою „Палестра“. 1454 1-2

ЛІТНИЩА

С. С. СЛУЖЕБНИЦІ Пресвятої Діви Марії ведуть в Підлютім пансіон для гостей — добірна кухня, боровинові і сірчані купелі, світло електричне і вода, ціни приступні. 1450 1-10

КУПНО-ПРОДАЖ

ПРОДАМ каменицю двоповерхову на викінченню. Інформації вул. Городецька ч. 30 у п. Лаби. 1458 1-2

ЗАВЕДЕННЯ фризієрське дамсько-мужеське продам. Листи до Адм. „Діла“ під „Першорядна екзистенція“. 145[illegible]

РІЖНІ

О. БЛАГОДІР, настрійник фортепіянів змінив адресу: Львів, ул. [illegible]ківська 84, м. 7. Тел. 277-68 1425 3—10

ГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 8 сот.

Gazetowa książka nadawcza

оправлена (120 картох) зол. 2.50

оправлена (200 картох) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa

на 480 почт. урядів зол. 2.50

на 960 почт. урядів зол. 5.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок 10.